

delo življenje

GLASILO DELAVCEV DELOVNE ORGANIZACIJE ALPINA ŽIRI

LETNIK 25

ŽIRI, MAJ 1987

Kako smo delali v prvem četrtletju

V prvem trimesečju 1987 smo izdelali 588.429 parov obutve, kar je 78.562 parov ali 12 % manj kot v istem obdobju leta 1986. Količinski plan za I. trimesečje je znašal 588.340 parov in je bil dosežen 100 %.

Povprečna proizvodnja na delovni dan je znašala 8.916 parov, kar 11,8 % manj kot v enakem obdobju leta 1986, proizvodnja na zaposlenega na delovni dan se je zmanjšala za 12,3 %.

Povprečen preseg norm je v I. trimesečju 1987 znašal 13,8 %. Izkoristek delovnega časa je slabši kot v enakem obdobju lani. Delež ur po učinku znaša 50,1 % (v enakem obdobju leta 1986 51,5 %, leta 1985 pa 53 %).

Povečal se je delež ur po času in delež izostankov. Med izostanki so porasle boleznine nad 30 dni in porodniški dopusti. Pozitiven premik je pri čakalnih urah, ki so zmanjšale svoj delež v TOZD Proizvodnja.

V TOZD Proizvodnja je večji delež ur po času tudi posledica pogostega premeščanja delavcev (manjša storilnost se nadomešča z režijskimi dodatki).

PRODAJA IN IZVOZ
Po vseh prodajnih poteh smo v prvem trimesečju 1987 prodali za 1 % manj parov kot v enakem obdobju lani,

kar je rezultat 50 % nižje parovne prodaje na vzhodni trg. Po vseh ostalih prodajnih poteh pa se je parovna prodaja povečala.

Skupna vrednost prodane količine znaša 5.346 mio dinarjev ali 64 % več kot v istem obdobju lani. Tudi vrednostno se je zmanjšala prodaja na vzhodnem trgu (za 29 %), medtem ko se je na zahodnem (za 72 %) in domačem (za 158 %) trgu povečala. Preko MPM smo prodali 351.567 parov obutve v vrednosti 3.384 mio dinarjev. Vrednostno predstavlja Alpina obutev 61 %, parovno pa 45 % celotne prodaje preko MPM.

V prvem trimesečju 1987 smo prodali na domačem trgu 187.652 parov Alpina obutve v vrednosti 2.408 mio dinarjev. Vrednostni delež groistične prodaje znaša 14 %.

Po vseh prodajnih poteh smo prodali v I. trimesečju 1987 465.457 parov Alpina obutve. Od tega 40 % na domačem trgu, 60 % na tujem trgu, oziroma 21 % na vzhodnem in 39 % na zahodnem trgu.

Skupni parovni izvoz predstavlja 47 % količinske proizvodnje, na zahod 31 % in na vzhod 16 % (v enakem obdobju lani je skupen izvoz predstavljal 57 % količinske pro-

izvodnje, na zahod 27 % in na vzhod 30 %).

Zahodna (neto) realizacija po tekočem tečaju znaša v I. trimesečju 1987 1.178.934 \$ in je za 15 % večja kot v enakem obdobju lani, vzhodna realizacija pa je 2.327.800 \$ in je za 56 % manjša kot v I. trimesečju 1986.

Kaj pa zaloge?

V I. trimesečju 1987 smo v primerjavi z enakim obdobju lani obrat zalog poslabšali v povprečju za 22 %. Razen pri zalogah nedovršene proizvodnje, kjer se je obrat zalog povečal za 6 %, so se dnevi vezave sredstev v zalogah podaljšali. Pri zalogah materiala predvsem zaradi visokih zalog v začetku leta, pri gotovih izdelkih in zalogah MPM pa zaradi kopičenja zalog na koncu trimesečnega obdobja, kar pa vse vpliva na visoke povprečne zaloge.

Povprečni neto OD za redno delo v I. trimesečju 1987:

v din	1987	1986	IND
TOZD			
Proizvodnja	162.248	72.119	225
Prodaja	188.497	75.759	249
DSSS	186.410	83.402	224
DO ALPINA	170.321	74.121	230

V prvem trimesečju smo tako v Alpini ustvarili 7.253 milijonov din celotnega prihodka, 2.228 milijonov din dohodka in 1.520 milijonov čistega dohodka.

Po poslovnem poročilu za prvo trimesečje 1987

Nekaj informacij o praznovanju naše 40-letnice

V počastitev naše obletnice bo delovno tekmovanje delavcev usnjarsko-predelovalne industrije Slovenije letos v Alpini, in to 23. maja. O podrobnostih vas bomo še sproti obveščali. 29. maja bo dan odprtih vrat Alpina. Takrat računamo, da bodo naši gostje krajani Žirov in okolice in drugi gostje. Med njimi naj omenim, da bo ta dan tudi tiskovna konferenca za novinarje osrednjih republiških in lokalnih sredstev obveščanja, povabili pa bomo tudi predstavnike večjih časopisnih, radijskih in televizijskih hiš iz sosednjih republik.

Do tedaj računamo tudi na izid brošure ob 40-letnici Alpina, ki bo izdana na 24 straneh v dveh jezikih in 4500 izvodih.

Omenimo še načrtovano srečanje reprezentantov z učenci; obisk zdravstvenih delavcev v Alpini in končno razstavo Jožeta Peternelja, ki sicer ni direktno vključena v praznovanje.

Nejko Podobnik

Jubilanti s 30 let skupne delovne dobe

Ob rob sklepom

Seje vseh delavskih svetov so se tokrat zvrstile 6. in 7. maja. Skupna točka je bila obravnava predloga sprememb pravilnikov in samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za OD in skupno porabo. Delavski sveti so potrdili besedilo predloga, ki bo dan v sprejem na referendum 19. maja. Dana je bila tudi informacija v zvezi z novospregitim zakonom o celotnem prihodku, ter sprejeti sklepi v zvezi z zakonom o začasnih prepovedi razpolaganja z družbenimi sredstvi.

Delavski svet delovne organizacije je potrdil cene novim artiklom tekaške obutve in sklepe odbora za varstvo pri delu v zvezi z odškodninskimi zahtevki delavcev, ki so se poškodovali pri delu.

Obravnavan je bil tudi predlog projektne sveta v zvezi s tretjo fazo izdelave projekta »obdelava naročil in zaloge gotovih proizvodov.« Delegati so sprejeli sklep, da se za uspešno izvedeno povezavo med skladiščem gotovih proizvodov in finančno računovodskim sektorjem, dvema članoma teama izplača nagrada v skupnem znesku 100.000,— din.

Na delavskem svetu TOZD Proizvodnja je bilo dano poročilo o dosegu plana v proizvodnji, ki je le 97,4 %.

Sprejet je bil tudi sklep o odprodaji stroja za visokofrekvenčno varjenje konic ter osebne gara avta Zastava 101.

Zaradi podražitev so se povečali stroški za gradnjo cest v industrijski coni in s tem tudi delež Alpine, zato je delavski svet odobril dodatna sredstva v višini 17.971.750,— din.

Od firme Alpina Sports Corporation je bila dana reklamacija za obdobje od 29. 10. 1986 do 18. 2. 1987 zaradi pokanja manšet pri smučarskih čevljih in odlepljenja podplatov pri tekaških čevljih. Kupec pa nam je zaračunal tudi stroške.

Tako je delavski svet sprejel sklep o odpisu USS 19.254,72 oz. 8.695.432,— din. Sprejet je bil tudi sklep o odpisu 46 parov tekaških čevljev, ki smo jih brezplačno poslali našim kupcem.

Potrjena je bila prednostna lista prosilcev za družbenonajemna stanovanja. V zvezi s tem je bila obravnavana tudi prošnja za pomoč pri reševanju stanovanjskega problema Urške Justin.

Tereziji Vidmar iz obrata Col je bila zavržena prošnja za odobritev brezplačnega dopusta za potovanje v Kanado.

Zavržena sta bila zahtevka za varstvo pravic Alojzije Jereb, ki je podala zahtevek v zvezi s sklepom komisije za delovna razmerja, in Javorke Grujić, ki je dala zahtevek v zvezi s sklepom disciplinske komisije. V obeh primerih je bil potrjen sklep prvostopnega organa.

Na delavskem svetu TOZD Prodaja so bila za prodajalno v Koprivnici odobrena dodatna sredstva, v višini 6.000.000,— din, za prodajalno v Slavonski Požegi pa dodatna sredstva v višini 60.000.000,— din.

Ker osebni avto JETTA na javni licitaciji ni bil odprodan, je delavski svet sprejel sklep, naj se ga odproda Avtocommercu. Delegati so obravnavali zahtevek za varstvo pravic Čeda Latinčiča in Josipe Vrbanc v zvezi z dodelitvijo stanovanjskega posojila. Zadevi je predhodno obravnavala že komisija za delitev sredstev sklada skupne porabe — stanovanjski del. Na njen predlog je delavski svet zahtevkoma ugodil.

Zavrnil pa je zahtevek za varstvo pravice Stanislava Bokana, v zvezi s sklepom komisije za delovna razmerja, o izbiri med prijavljenimi kandidati v prodajalni Murska Sobota.

Tudi delavski svet DSSS je obravnaval predlog prednostne liste prosilcev za družbenonajemna stanovanja in ga sprejel.

Potrjen je bil predlog komisije za delovna razmerja o razpisu prostih del in nalog vodenje nabave in vodenje odpreme.

Povišale so se tudi cene kosil in malic za zunanje delavce in cene kosil za naše delavce.

Podrobnejše sklepe, obrazložitve, pripombe in vprašanja boste lahko prebrali v zapisnikih.

Jožica Kacin

Obisk Toneta Anderliča

5. maja je Žiri in Alpino obiskal predsednik republiške konference ZSMS Tone Anderlič. S predstavniki mladine iz Alpine in drugih delovnih organizacij se je pogovarjal o trenutnih perečih problemih mlade generacije in družbe nasploh. Skupno so ugotovili, da je usmeritev organizacije mladih sedaj mnogo bolj prilagojena za razreševanje najbolj zapletenih vprašanj, kar je edino pravilno.

Kot kaže, gre tudi za to, da imajo vodstva mladinske organizacije sproten in neposreden stik z mladimi ljudmi, da lažje usmerjajo svoje delo.

Po ogledu Alpine je bil Tone Anderlič še gost žirovskega radia, kjer je sodeloval v kontaktni oddaji.

Sijajen uspeh Benedika in Alpine

S srečanja z Benedikom: levo od Benedika je njegov oče, desno pa zvezni trener moške reprezentance Jože Sparovec

Za uspeh v Sarajevu je predsednik delavskega sveta delovne organizacije Gregor Pustavrh podaril Gregu Benediku sliko Konrada Peternelja

Pozornost tudi staršem Grega Benedika

DOGOVARJAMO SE - DOGOVORILI SMO SE

Spremembe sistema delitve osebnih dohodkov — korak naprej k nagrajevanju po delu

Vsi vemo, da se že od leta 1980 naprej zunanji pogoji gospodarjenja v naši državi stalno poslabšujejo, kot posledica zelo slabe ekonomskega položaja, v katerem se je Jugoslavija znašla. V delovnih organizacijah to občutimo kot stalno povečevanje obremenitev gospodarstva, tako da nam od ustvarjenega ostane vedno manj. Omenim naj tudi nespodbudno tečajno politiko, ki ne spodbuja izvoza; stalne spremembe zunanjetrogovinske in devizne zakonodaje, ki do skrajnosti poslabšujejo razmere na področju oskrbe proizvodnje z uvoženimi materiali; vtikanje države v delitev osebnih dohodkov in podobno. Pri tem pa vemo, da se ekonomski položaj naše države zaenkrat še ni začel izboljševati in da torej tem težavam še ni videti konca. V tako zamotanih gospodarskih razmerah nam je v zadnjih letih kljub temu uspelo poslovati pozitivno in se razvijati v smeri zastavljenih ciljev, izključno zaradi tega, ker smo v teh letih uspeli izboljšati nekatere elemente našega poslovanja znotraj delovne organizacije, in s pozitivnim vplivom teh izboljšanj smo ublažili negativne vplive pogojev gospodarjenja. Tu mislim predvsem na dokaj močno povečanje obsega proizvodnje v zadnjem obdobju, na izrazito povečanje izvoza na konvertibilno področje in v zadnjem letu tudi na izboljšanje gospodarjenja s kapitalom.

Če upoštevamo, da glede na gospodarski položaj v Jugoslaviji ni pričakovati izboljšanja zunanjih pogojev poslovanja, je torej očitno, da bo tudi v bodoče poslovna odvisnost izključno od boljšega ali slabšega, oz. od bolj ali manj uspešnega dela znotraj naše delovne organizacije. Boljše ali slabše delo pa je odvisno od nas samih, pa je odvisno od vseh, ki smo zaposleni v tej tovarni.

Odvisno je od tega, v kolikšni meri bomo vse svoje znanje in moči usmerili v to, da svoje naloge čim boljše opravimo. **Najpomembnejši motiv za boljše delo pa so prav gotovo osebni dohodki.** Čeprav so še drugi motiva-

torji, je nedvomno plača prvi in najpomembnejši. Kdor trdi, da to ni res, se spreneveda. Prav zato je za uspešno nadaljnje delo naše tovarne izredno pomembno, da bi imeli tak sistem delitve osebnih dohodkov, ki bo vsakega zaposlenega v čim večji meri spodbujal k dobremu delu.

Smatram, da so spremembe v sistemu nagrajevanja, ki so bile v javni razpravi in o katerih bomo prihodnji teden odločili na referendumu, stoprocentno korak naprej k resničnemu nagrajevanju po delu. Samo na kratko povzemam, kaj je v spremembah najpomembnejše; to je, katere so tiste nove stvari, ki pomenijo izboljšanje v sistemu nagrajevanja.

1. Osebni dohodek delavca v neposredni proizvodnji bo tudi v bodoče odvisen od količine opravljenega dela, ki se meri z normo, in od kvalitete dela, ki se meri z odstotkom škarta. Sprememba, v primerjavi z dosedanjim sistemom je predvsem v tem, da bo vpliv kvalitete na nagrajevanje nekoliko bolj občuten, kot je bil doslej. Sprememba za proizvodnega delavca pa je tudi v tem, da doseganje plana v bodoče ne bo imelo neposrednega vpliva na osebni dohodek proizvodnega delavca, saj količino njegovega dela izmerimo z normo. Glede pravilnosti postavljanja norm pa velja poudariti, da bo po novem normirska služba stimulirana v odvisnosti od tega, ali bodo norme postavljene približno enako za vse posamezne proizvodne oddelke. Če bo prihajalo do velikih razlik, bo to pomenilo znižanje plač za normirce.

2. Režijski delavci: največje spremembe v sistemu nagrajevanja so na področju merjenja režijskega dela. Kot veste, je po dosedanjem sistemu večina režijskih delavcev dobivala osebni dohodek v odvisnosti od svoje urne postavke (grupe) in povprečnega dosega norm v delovni ogranizaciji. To praktično pomeni, da OD režijcev ni bil kaj veliko odvisen od uspešnosti dela vsakega posameznika. Po novem uvajamo v nagrajevanje režijskih

delavcev celo vrsto kriterijev, s katerimi skušamo meriti prispevek posameznika ali pa posameznega oddelka. Naj naštejemo samo nekaj od teh kriterijev:

- kvaliteta — tisti delavci, ki s svojim delom vplivajo na kvaliteto v proizvodnji (kot npr. tehnologi, nabavni referenti in podobno); bodo boljše ali slabše nagrajeni v odvisnosti od tega, kakšna kvaliteta se dosega v proizvodnji;
- doseg plana: tisti delavci, ki s svojim delom vplivajo na to, kako poteka delo v proizvodnji (mojstri, obratovodje, tehnologi, planerji itd.) bodo nagrajeni v odvisnosti od tega, kako je dosežen plan proizvodnje v posameznem oddelku;
- tisti delavci, ki lahko s svojim delom povzročajo zastoje v proizvodnji, ali pa pripomorejo k temu, da zastojev ni, bodo nagrajevani v odvisnosti od zastojev, ki jih povzročijo. To velja tako za razvojno-pripravljalne službe, za nabavo, za vzdrževalce in še za nekatere.

Novih kriterijev je še več, vendar vseh ne navajam, saj ste jih imeli priložnost prebrati iz gradiv in poslušati razlage na sestankih. Še enkrat bi poudaril samo bistvo: nič več nagrajevanja režijskih delavcev po povprečnem dosegu norme, neodvisno od prispevka posameznika, ampak bomo ugotavljali rezultat posameznika ali pa oddelka tudi v režiji v vseh tistih primerih, kjer smo uspeli poiskati ustrezna merila. Povprečja ostanejo samo za tista dela, kjer nam doslej resnično ni uspelo postaviti bolj primernih meril. Kakšen rezultat pričakujemo od teh sprememb? Pričakujemo, da se bodo številni delavci sedaj še bolj potrudili, saj bodo za boljši rezultat svojega dela tudi temu ustrezno nagrajeni. Pričakujem, da bo na primer zastojev v bodoče manj, saj jih bodo tisti, ki nanje vplivajo, prav gotovo bolj zavzeto odpravljali.

3. Sistem, ki je predlagan, je enoten za vse v tem smislu, da je vsakemu delavcu za normalne rezultate dela dosegljiv enak odstotek sti-

mulacije, oziroma variabilnega dela osebnega dohodka. Doslej smo imeli nekatere kriterije nagrajevanja, ki smo jih pač v zadnjih letih dopolnili na obstoječ sistem in nekako niso bili vključeni v sistem. Npr. stimulacijo na obračanje zalog.

Predvsem takrat, kadar so te stimulacije delovale v pozitivni smeri, je to povzročalo negotovanje ostalih delavcev, češ da imajo samo nekateri možnost doseči nek dodatek na svojo plačo, drugi pa ne. Predlagani sistem je zastavljen tako, da je ob normalnih rezultatih vsem dosegljiv procentualno enak del stimulacij na osebni dohodek.

Torej še enkrat: prepričan sem, da vsa ta dejstva pomenijo bistvene izboljšave v našem sistemu nagrajevanja. Pomenijo, da bo osebni dohodek vsakogar v večji meri odvisen od tega, kako uspešno je svoje delo opravil. Če smo resnično za nagrajevanje po delu, potem mislim, da bomo predlagani sistem sprejeli. Nihče, ki je pripravljen trdo delati, ne bo nasprotoval temu, da za boljše delo dobi boljše plačilo. Nasprotovali bodo samo tisti, ki rajši manj delajo in živijo na račun boljšega dela drugih.

Cilj teh sprememb pa ni samo v tem, da bi tisti, ki bo svoje delo boljše opravil, za to bil boljše nagrajen, ampak imajo predlagane spremembe še drugo pomembno vsebino: **z boljšim delom in večjim prizadevanjem nas vseh, ali pa vsaj velikega dela našega kolektiva, računam, da bomo tudi kot celota, kot delovna organizacija, delali in poslovali bolj uspešno.** Če pa bomo bolj uspešni, bodo tudi povprečni osebni dohodki in s tem osebni dohodki vsakega od nas, lahko višji.

Tomaž KOŠIR

KAKO USTVARJAMO

30 in 20 let že ustvarjajo

Pred prvomajskimi prazniki je bilo že tradicionalno srečanje jubilarov, ki bodo letos dopolnili 30 ali 20 let skupne delovne dobe. Le-te je najprej pozdravil predsednik konference osnovnih organizacij zveze sindikatov Alpine, spregovoril pa jim je tudi glavni direktor Tomaž Košir, ki je med drugim dejal:

»Ste generacija, ki je doživela veliko slabše čase kot je danes, tudi vi sami ste pripomogli, da je danes bolje.

Zal so se razmere v zadnjem času zelo zaostrile, ker smo doživeli veliko zadolženost države in več ukrepov, ki so položaj poslabševali iz leta v leto. Prevladala je politika večine nad manjšino, ki hoče dobro delati, ki lahko le z neoviranim delom bolj pomaga tistim, ki so pomoči potrebni.

Mislím, da smo tudi mi v Alpini lahko ponosni, da smo vse ustvarili z lastnimi močmi in veseli smo, da pozitivno poslujemo. Prav zato ne smemo obupavati in kljub težkim zunanjim pogojem moramo iskati notranje možnosti za še boljše učinke...

Položaj v Alpini je sicer dober, imamo dovolj naročil in važno je, da dobro opravimo vsak svoje delo. Mislím, da ste vi lahko še naprej zgled mlajšim generacijam.«

Nejko Podobnik

Jubilanti 20 let

DSSS:

Jereb Marija, 2821	odd.
Jereb Sonja, 2912	401
Podobnik Jože, 2764	304
Vidmar Ivan, 3281	304
Žakelj Matjaž, 2902	504
	304

TOZD PRODAJA:

Govekar Mihael, 3573	702
Grubišič Mara, 9059	Prod. Sisak
Kasač Josip, 9082	Prod. Niš
Klemenčič Slavka, 9086	Prod. Našice
Kopač Marija, 3504	Prod. Žiri
Likar Ivanka, 3429	Prod. Titovo Velenje
Malinovič Beti, 9110	Prod. Novo Mesto
Medved Blaženka, 3912	Prod. Karlovac
Pivk Silva, 2549	701
Raca Nevenka, 9159	Prod. Travnik
Tokič Pavica, 9205	Prod. Zadar

TOZD PROIZVODNJA:

Albreht Viljem, 3004	624
Ažbe Marija, 3064	Gorenja vas
Božič Zmagoslava, 3152	Col

Čadež Marinka, 2554	615
Dolenc Alojzija, 2539	615
Frelj Marija, 3058	615
Gladek Andrej, 5326	624
Grdadolnik Marija, 5382	Šentjošt
Hren Helena, 2551	615
Jereb Alojzija, 2631	626
Kobal Maksimilijan, 4453	633
Lapajne Marinka, 2559	613
Lukančič Cecilija, 2552	631
Marolt Darinka, 4795	625
Martinčič Milka, 3515	617
Mavri Danijela, 2540	623
Modic Alojz, 2497	617
Mole Marta, 2550	621
Mravlje Milan, 2881	617
Puc Cecilija, 3951	633
Rušt Milka, 2546	633
Strel Zdenka, 2553	624
Tavčar Ljudmila, 2659	623
Tominec Hilarij, 5394	Šentjošt
Žakelj Darka, 2763	613

Jubilanti 30 let

DSSS:

Bekš Anica, 1959	202
Logar Franc, 2310	304
Strlič Marija, 1659	301

TOZD PRODAJA:

Stojkovič Jasna, 9175	prod. Split
Tušar Stane, 9211	prod. Ljubljana IV.
Žagar Tanja, 9229	prod. Trbovlje

TOZD PROIZVODNJA:

Alič Cilka, 2364	616
Arhar Mihaela, 1683	613
Bačnar Marija, 1687	623
Bogataj Janez, 1906	634
Bogataj Marija, 1808	612
Čadež Bernarda, 1809	623
Debeljak Jožefa, 2499	615
Debeljak Marta, 1621	631
Drmota Ivana, 1638	626
Erjavec Doroteja, 1623	616
Frilc Kristina, 1639	623
Gabrijel Ivana, 1698	613
Guzelj Francka, 1584	626
Hribernik Jakob, 2200	641
Jereb Franc, 3928	634
Jereb Vanda, 1645	621
Jezeršek Ida, 1713	616
Jezeršek Jože, 1613	626
Kavčič Vida, 1722	626
Klemenčič Marta, 1677	635
Kogovšek Franc, 2823	624
Kolednik Antonija, 2042	623
Kopač Anton, 1956	626
Kristan Ivanka, 1711	623
Krolnik Karel, 1628	612
Krolnik Marija, 1807	612
Kumer Ivanka, 1625	617
Lamovec Rozalija, 1682	617
Lampe Stanislav, 4452	633
Marovt Julijana, 1653	634
Mlinar Marica, 1782	612
More Stanko, 1910	616
Novak Jelka, 2861	634
Oblak Silva, 1631	626
Pečalin Martina, 1768	623

KAKO USTVARJAMO

**Nekaj čevljev,
ki smo jih
izdelovali
prejšnji
meseč**

ART. 4455

Moški brizgani polčevlj iz naravnega usnja. Ta model je iz programa COLORADO, ki ga izdelujemo za evropsko zahodno tržišče. Model, ki ga vidite, je naprodaj tudi doma.

ART. 7030139 (8350)

Elegantna ženska salonka, izdelana iz junečjega boksa, v temno modri barvi. Izdelana je bila predvsem za izvoz v Sovjetsko zvezo.

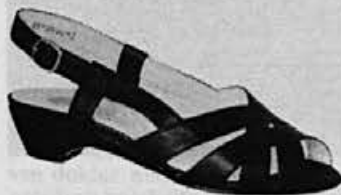

ART. 3327 (MS 500)

Smučarski čevljev z vstopom zadaj, namenjen nedeljskim smučarjem. Zapevna se z dvema zaklopkama na zadnjem delu čevlja. Notranji čevljev je mehko in toplo oblažen.

Z lanskoletne modne revije na Bledu

ART. 9690

Ženska sandala, izdelana iz umetnega usnja, v treh barvah: bela, rdeča, črna. Model ima zelo praktično peto.

Prizor iz vliivanja čevljev

Jubilanti z 20 let skupne delovne dobe

Podobnik Ana, 2092	623
Poljanšek Jože, 1979	617
Primožič Marija, 1712	617
Puc Marija, 3053	633
Reven Ana, 1864	612
Rupnik Marija, 1676	613
Špeh Marjan, 1912	633
Vavken Marija, 4826	625
Vegelj Gabrijel, 1605	641
Vehar Katarina, 1632	613
Vidmar Marija, 1714	617

1947-1987

Kibernetizacija dela

Piše Jože Štucin

Zunaj smo s svežimi idejami natančno določili postopek ponovnega posnemanja modela: za kopito šale, izbrali smo limite za posamezne skalarne faktorje, ki nam preprosto povedo, do katere mere se izdelek povečuje in

do kje ostane mera enaka. To je pomembno zato, da se upoštevajo standardne mere za vpenjanje smučarskega čevlja na prstih in na peti, ki so za vse velikostne številke enake. Naši načrti za orodja, ki smo jih predhodno izdelali doma, so se zelo dobro izkazali, saj so bili pri snemanju in kopiranju ves čas podlaga za delo, drugače bi se pri vnašanju številčnih (numeričnih) podatkov v računalnik izgubili. Delo je teklo brez večjih zapletov.

O konkretnem delu in izračunih ne bi govoril, ocenil bi le kvaliteto prvega računalniškega kopiranja pri firmi PAPPAS-I. Lahko trdim, da je bilo izdelanih prvih devet delov orodij za šalo, manšeto in spojler BX števil. 27 zelo uspešno, druga faza CNC

(Nadaljevanje na 6. strani)

Aktualni intervju

Osebni dohodki dejanski odraz dela

Pogovarjamo se z organizatorko nagrajevanja Olivero Jereb

Delo-Življenje: Uvajamo dopolnjen sistem nagrajevanja, kaj je osnovni namen tega?

Olivera Jereb: Osnovni smisel je osebne dohodke čim bolj približati rezultatom dela posameznika ali skupine. S stimulacijami želimo doseči, da bi vsakdo zaslužil po rezultatih svojega dela. Gre tudi za nov način merjenja dela režijskih delavcev.

Delo-Življenje: Kako bi strnili pripombe na predlog nagrajevanja, ki so jih delavci dali na sestankih?

Olivera Jereb: Konkretnjših pripomb na sistem nagrajevanja praktično ni bilo. So pa delavci opozarjali na probleme, ki neposredno (ali posredno) vplivajo na uspešnost njihovega dela in s tem tudi na OD.

Delo-Življenje: 19. maja bomo te spremembe sprejemali na referendumu. Verjetno bo potem treba spremljati, kako se sistem uveljavlja v praksi?

Olivera Jereb: Seveda bo uvedeno spremljanje, in sicer tako, da bomo ugotavljali, kako se sistem in merila odražajo v praksi. Vsaka stimulacija preko rezultatov dela izraža delo v preteklem obdobju, kar se pozna na OD delavca.

Za marsikatero stimulacijo so pomembni postavljeni plani in bolj ko so plani realni, bolj stimulacija izraža dejansko stanje. Vendar ne smemo pozabiti, da na odstopanja od planiranega lahko vplivajo zunanji dejavniki in dejavniki gospodarjenja nasploh, na katere nimamo neposrednega vpliva.

Dogovorili smo se, da bomo s stimulacijami merili samo dejanske rezultate, saj je namen sistema stimulacij izboljšati rezultate delovne organizacije kot celote.

Delo-Življenje: Morda besedo, dve o postopku.

Olivera Jereb: Po končani javni razpravi so pripombe in predloge obravnavale komisije za delitev sredstev za OD in strokovni kolegij. Tako se je oblikoval dokončni predlog, za delavske svete, ki so razpisali referendum.

Delo-Življenje: Računamo, da bo referendum uspel in bodo nova merila uveljavljena. Kako bo to izpeljano?

Olivera Jereb: Osnovne podatke o delu posameznih služb in oddelkov naj bi spremljali, izračunali in pripravljali na obračunu OD oz. obračunovalke, dokončni izračun pa bi izdelala služba za izračun OD. Naša služba bo zadolžena za spremljanje in kontrolo podatkov.

Delo-Življenje: Bodo možne spremembe sistema, če se bo to pokazalo za potrebno?

Olivera Jereb: Seveda so spremembe možne, predloge za to lahko dajo delavci, DPO, delavski sveti, komisije, seveda pa morajo temeljiti na realnih podatkih. Predvideno je, da bi spremembe sprejemali konec vsakega leta za naslednje leto. Vedno bomo težili, da bodo spremembe dejanski odraz dela. Razume pa se, da tako sedaj kot v prihodnje predlagatelji morajo poskrbeti za objektivnost, za kar tudi nosijo odgovornost.

Nejko Podobnik

Cad/Cam sistem

(Nadaljevanje s 5. strani) kopiranja za štev. 29, ki so jo opravili brez našega sodelovanja, pa je vsebovala napako pri določitvi ene od limit za skalarne faktorje.

Firma PARPAS je napako odkrila šele po izvršenem kopiranju, poslali so nam risbo za korekcijo orodja, ki smo jo pri ročni obdelavi delno upoštevali. Vsekakor smo tudi orodje za šalo in manšeto BX št. 29 usposobili, da sta uporabni za proizvodnjo, čeprav odbrizgani smučarski čevlji ne izkazujejo sorazmerne (proporcionalne) rasti med številkami 25, 27 in 29. Sploh pa je CNC kopirana orodja veliko težje popravljati, ker kopirni modeli ne obstajajo in ni mogoče prenašati izmer iz modelov na orodja.

Sodobni računalniški sistemi stremijo za tem,

da bi v svojo obdelavo vključili vse službe in ravni odločanja v tovarni, tako bi s sintezo služb hitreje prišli do podatkov, ko je potrebno analitično ukrepati o »usodnih« go-spodarskih potezah.

Nekateri se bojijo sodobne računalniške tehnologije zato, ker vpliva na zmanjšanje delovnih mest v neposredni proizvodnji, avtomatizacija in roboti naj bi torej človeku odjedali delo in zaslužek. Ta trditev drži samo navidezno, ker je potrebno z uporabo moderne računalniške tehnologije preporazporediti delavce na nova delovna opravila, ki se porajajo. Prestrukturiranje delavcev bo šlo v korist naslednjih delovnih mest:

— priprava računalniške tehnologije za obdelavo na CNC strojih

— bolj natančna priprava materiala za proizvodnjo, tako po količini kakor po kvaliteti (preiskava materiala, laboratorij, kontrola itd.)

— transport materialov iz skladišč v proizvodnjo, uporaba palet oz. vozičkov, transportnih trakov, silosov in podobno

— vzdrževanje strojev, opreme in proizvodnih sistemov

— programiranje sodobnih CNC strojev

— brušenje, vzdrževanje in nastavljanje orodij

— izdelava novih orodij in proizvodne opreme

— uporaba sodobnih medfaznih merilnic (kontrola polizdelkov), kar je važno zaradi medfaznega izločanja polizdelkov, ki niso dosegli zahtevane kvalitete itd.

Ekonomski vidik (aspekt) sodobne CNC

tehnologije teži k ustvarjanju možnosti za čim bolj racionalno proizvodnjo, za dosego čim krajših tehnoloških časov in maksimiranje količinske proizvodnje. Na drugi strani pa stoji humani aspekt, kjer naj bi se delavci v neposredni proizvodnji osvojili napornega fizičnega in monotonega dela, odgovornosti za izmet in produktivnost dela, škodljivega vpliva delovnega okolja za zdravje delavcev.

Uporaba visoke tehnologije zahteva tudi več znanja na vseh delovnih mestih, obstoječih in tistih, ki jih še nimamo. Ali smo za ta trenutek že pripravljeni, dovolj sposobni? Ali smo se pripravljani odreči kakšnemu užtku, kakšni prosti uri, da bi pridobili več znanja in pripravljeni pričakali jutrišnji dan?

se nadaljuje

Na temo: MALOPRODAJNA MREŽA NEKOČ IN DANES, v katerem so sodelovali: Lojze Filipič in Ivan Capuder, posredno pa tudi: Ivo Likar, Stjepan Novoselec in Milomirka Gnjatović.

Delo-življenje: Kot predsednik delavskega sveta v tistem obdobju se gotovo spominjate osnovanja maloprodajne mreže?

Lojze Filipič: Stvari so časovno že precej odmaknjene, zato se vsega ne spomnim več. Če bi začel z vprašanjem: zakaj se je začelo razmišljati o lastni prodajni organizaciji šele tedaj, vednja povedati, da prva leta po vojni to ni bilo potrebno, ker je bila vsa proizvodnja plansko razdeljena. Plansko se je dobival material in prodajala proizvodnja. Delali smo le rudarske čevlje in gozjer šivano obutev.

imeli več vrst obutve in bo podobna Pekovi. Zato preko njihove mreže ne bi mogli prodajati. Ni nam preostalo drugega, kot začeti odpirati lastne prodajalne. Leta 1952 smo o tem začeli resneje razmišljati. Takratni šef prodaje Jože Gantar je bil zadovoljen, da to pripravlja in skuša po večjih mestih dobiti ustrezne lokale za prodajalne. Sklep je bil dober, toda denarja je bilo malo, čeprav so nam na okrajnem ljudskem odboru nekoliko olajšali položaj pri investiranju.

Prvo prodajalno smo odprli v Sarajevu leta 1953, kjer je bil prej pogrebni zavod. Zlobni jeziki so hitro pripomnili, če bo še naprej »pogrebni zavod«.

Stvar smo nadaljevali s takim tempom, kot so dopuščala finančna sredstva. Če bi nadaljevali s tako proizvodnjo kot prej (ročno delo), ne bi mogli odpirati prodajaln. Strojna izdelava pa je obutev približala možnostim potrošnikov tudi glede na ceno.

Delo-življenje: Se spominjate odprtja prodajalne v Sarajevu?

Lojze Filipič: Lokal je bilo treba precej obnoviti in spominjam se, da je bil meščanom všeč, čeprav je bil ceneno adaptiran. Načrte je v glavnem naredil Jože Gantar, dela pa so opravili delavci v Sarajevu. Kar zadeva odpiranje nadaljnjih prodajaln je bila vedno težava, kako dobiti lokal, posebno težko ga je bilo dobiti v družbenem sektorju. Vse skupaj je bilo povezano še z denarjem za odkup.

Delo-življenje: Potem ste postali direktor DO. Prišlo je do velikih sprememb. Veliko se je investiralo v prodajalne, hkrati pa se je morala proizvodnja mehanizirati. Kako ste usklajevali proizvodne kapacitete in potrebe na tržišču?

Lojze Filipič: Proizvodnja je bila še precej let večja, kot pa možnost prodaje. Nismo imeli celovite ponudbe in to smo nadomestili s proizvodnjo.

Delo-življenje: Zanimiv je podatek, da je bila leta 1953 odprta ena prodajalna, naslednje leto 2, potem pa 10–13. Od kje toliko denarja?

Lojze Filipič: Mehanizacija proizvodnje je bila edino prava usmeritev, tudi zato, da razširimo ponudbo na tržišču. Pa še več se je zasluzilo s to obutvijo. Bili smo škrti pri delitvi OD. Delavci niso veliko godrnjali, če smo rekli, čim več denarja za mrežo in stroje. Okoli leta 1964 je bilo že toliko prodajaln, da so prodale našo proizvodnjo. Od leta 1957 je rasel tudi izvoz. Tako je ostalo za doma manj, kar je manjkalo, smo kupili od drugih proizvajalcev. Nadaljevali smo z investiranjem v mrežo. Ko je bilo okoli 40 prodajaln, smo smatrali, da je stvar toliko urejena, da bi naprej odpirali le toliko

kolikor bomo povečevali proizvodnjo.

Delo-življenje: Kako pa je bilo s kadri v prodajalni?

Lojze Filipič: Ko se je prodajalna odpirala, so Jože Gantar in njegovi sodelavci že prej poskrbeli za kader. Prodajalci so šli tja, kjer so več zaslužili. Med drugim je nekaj poslovođij Peka in Borova prišlo k nam. Moram reči, da smo s kadrom imeli srečo. Izbrani poslovođje pa so sami dobili prodajalce.

Nekaj prodajalcev smo dobili iz čevljarske šole. Postali so dobri prodajalci.

Delo-življenje: Kakšen pa je sedanji položaj v MPM?

Ivan Capuder: Razvoj maloprodajne mreže je bil zelo pester. Nihanja so se nadaljevala, vse dokler nismo tudi sami pripravljali kolekcijo. Napoved prodaje, kot eden odločilnejših poslovnih usmeritev ni obstajala. Zdaj je kolekcija na poslovođski konferenci sprejeta, vendar ni dokončna, dokler ne gre v proizvodnjo, ker še vedno ugotovimo kaj novega.

V organizacijskem smislu bomo še bolj vključevali računalnik in sicer tako, da bi zvečer zbrane podatke iz prodajaln, zjutraj že uporabili za ukrepanje.

Tako bi imeli celovit pregled nad prodajo, zalogami. Kar zadeva ponudbo v MPM, računamo, da bomo prodajali še vedno največ Alpina obutev.

Poleg tega pa moramo imeti veliko stalnih dobaviteljev, predvsem za moško nizko, visoko in usnjeno obutev.

Doseči želimo čim bolj ustrezen obrat kapitala.

Delo-življenje: Kako je z mrežo v investicijskem smislu? Se boste še širili?

Ivan Capuder: Sodim, da je naša prodajna mreža še vedno premajhna, prepočasno napreduje. Če je plan proizvodnje 2.300.000 parov, mi pa jih prodamo 1.700.000, je prav to neskladje.

Ob tem dejstvu pa vemo, da je vedno težje dobiti denar za investicije. Prav tako je težko dobiti dober lokal, v pravem kraju. V srednjeročnem in dolgoročnem obdobju kljub vsemu načrtujemo, da bi odprli 2–3 prodajalne letno, hkrati pa vzdrževali in obnavljali že obstoječe prodajalne. To pa pomeni, da bi morali v današnjem času razpolagati letno s preko milijarde dinarjev.

Sicer pa vemo: za odprte prodajalne je pomembno tržišče. V Beogradu in Zagrebu bi jih lahko imeli več, tudi v Makedoniji bi morali imeti kakšno prodajalno. Mislim, da je edino Slovenija precej pokrita, čeprav so možnosti še v Kopru in Postojni ali kje drugje.

Skratka, sedanjih 71 prodajaln je za proizvodne zmogljivosti, ki jih imamo, premalo. Vemo tudi, da bomo morali proizvodnjo še bolj drobiti in proizvodnja bo morala biti še bolj prilagodljiva, čeprav so se zadeve že precej izboljšale, zlasti kar zadeva roke.

Lojze Filipič: Usklajenost med prodajalnami in proizvodnjo je mogoče res potrebna, poleg tega pa moramo imeti neke rezerve, če pride do stagnacije izvoza.

Kdor ima svojo prodajno organizacijo, bo imel možnost prodaje, s prilagoditvami proizvodnega programa, kar zdaj delamo z dobavami tuje obutev.

Prav zato naj poudarim, kako pomemben je bil začetni sklep, da se osnuje lastna prodajna organizacija.

Delo-življenje: Vključimo sedaj v razgovor nekaj mnenj poslovođij, s katerimi so se pogovarjali pred tem pogovorom:

Ivo Likar iz Titovega Velenja meni, da se v tovarni še premalo zavedamo pomembnosti prodajaln.

Premalo pomagamo mreži, tako v organizacijskem smislu, pa tudi reklama je prešibka; prav

(Nadaljevanje na 9. strani)

Kasneje, ko se je ta način razdeljevanja ukinil, je bila v Sloveniji ustanovljena prodajna organizacija za prodajo obutve vse slovenske čevljarske industrije pod imenom Triglav. V tej organizaciji je bilo največ prodajaln bivšega Peka.

Peko je zahteval, da se mu prodajalne vrnejo, da bo osnoval lastno prodajno organizacijo.

Stvari niso bile enostavne in prišlo je tudi do vročih razprav, saj smo tudi mi zahtevali, naj bi jih imel vsak nekaj, da bi lahko prodajal svoje izdelke. Končno je bila prodajna organizacija deljena Peku in tako smo vsi ostali prodajalci obutve ostali brez mreže, prepuščeni sami sebi, čeprav so nam zagotavljali, da bodo v Pekovi prodajni organizaciji prodajali tudi našo obutev. V tem obdobju pa je prišlo do krize in nekaj žirovskih čevljarjev se je moralo zaposliti v drugih krajih. Ugotavljati smo začeli, da tedanja nima prave perspektive, saj je bilo v težki obutvi veliko vložnega dela in čevlji so postali predragi. Podjetju je ostalo malo, vse skupaj pa je vplivalo tudi na osebne dohodke, več ko je bilo vložnega dela, višji so bili OD, dražji je bil izdelek. Vodstvo smo prosili, da so začeli razmišljati o opustitvi te proizvodnje in se preusmeriti na lažjo obutev in začeti z mehanizacijo. Vedeli smo, da bomo

Razvoj in organizacija dela v MPM se je prilagajala tudi zunanjim razmeram. V letih 1982, 1983 in 1984 nas zaloge še niso skrbele, kasneje smo začeli z napovedjo prodaje in planiranjem za vsak mesec vnaprej. Kasneje je bilo nujno povečati hitrost obračanja zalog. Leta 1985 smo imeli plan obrata zalog 3, lani smo presegli že 4. Če ocenjujemo trenutne razmere, lahko rečem, da se ljudje bolj trudijo za boljše rezultate. V tem pogledu je tozdovska organiziranost ugodno vplivala na delo. Tako smo sedaj v primerjavi s Pekom in Planiko na prvem mestu.

Kot že rečeno, veliko se je spremenilo, ko smo z lastnimi silami začeli ustvarjati kolekcijo. V začetku je marsikdo dvomil v uspeh, sedaj je že drugače.

Delo-življenje: Kakšna pa je vizija prihodnosti v MPM do leta 2000?

Ivan Capuder: Alpinina mreža že od vsega začetka dela tako, da več kot polovico (okoli 70%) obutve dokupi, po vrednosti pa okoli 50%.

Z njimi je rasla Alpina

»V Čevljarni v Žireh sem začel jeseni leta 1945 in delal v Alpini vse tja do leta 1967, ko sem se upokojil,« je hitro povedal Viktor Žakelj, ki naju je sprejel sicer prijazno, vendar se je videlo, da ni nič kaj navdušen, da bi pisali o njem.

Kje pa ste bili prej? me zanima.

»Izučil sem se v Ljubljani na strokovni šoli, kar je bila za tiste čase majhna izjema. Dopoldne smo delali v delavnici, popoldne pa smo imeli teoretični pouk. Stroški so bili seveda stvar staršev...

Po zaključnem izpitu sem nekaj let delal na Štajerskem, kasneje pa v žirovskih čevljarskih delavnicah: pri Mačku, v Sori, Čevljarski zadrugi, kjer sem bil tudi član zadruge. Dobro se spominjam časov gospodarske krize v letih 1930—1935, ko smo delali le po nekaj mesecev na leto. Nekateri

smo se zaposlili tudi pri močeradarih, to je pri regulacijah voda v Žireh.

Med vojni sem odšel v Čevljarsko delavnico v Kranj, kjer je bilo veliko Žirovcev.

Ves ta čas je bilo delo povečini ročno in šele kasneje se je vključilo nekaj strojev. Po vojni, ko smo nadaljevali z delom v Žireh, smo v začetku uporabljali material, ki je ostal v Kranju, opremo pa smo dobili v ostalih žirovskih delavnicah. Delali

smo predvsem »šihtovce«, delavske čevlje in škornje, kar je bilo takrat potrebno. Moram reči, da smo žirovski čevljarji že pred vojno znali izdelati čevlje po modi in najboljši kakovosti. Zase vem, da sem ves čas, tudi potem, ko sem bil že v Alpini, delal predvsem v montaži. To ni bilo lahko delo: zbiti čevlji, ročna gozder šivana obutev in drugo, kar smo izdelovali, vse je zahtevalo veliko moči.

Sigurno je žirovsko čevljarstvo najbolj napredovalo potem, ko se je osnovala sedanja Alpina. Z združenimi močmi in sredstvi se je dalo narediti več. Tudi ljudje, ki so bili vajeni težkih pogojev, so mislili predvsem na delo. Brez dela ni sredstev za preživljanje, kar smo starejši dobro občutili. Kaj hočemo, brez denarja ni nič,« je končal svojo pripoved Viktor Žakelj, ki je pred kratkim čil slavil svojo petinsedemdesetletnico.

Nejko Podobnik

Glasba

Misel, ki je bila tolikokrat izrečena, se je potrdila tudi ob srečanju zborov usnjarsko-predelovalne industrije Slovenije in mešanega pevskega zbora Rupa-Peč iz Italije, ki so sodelovali 4. aprila 1987 na koncertu, posvečenem 40-letnici Alpine.

Ko so se uro pred pričetkom koncerta ob zvokih pihalne godbe Alpina, začeli zbirati pevci iz Slovenj Gradca, Tržiča, Slovenskih Konjic, Vrhnike in pevci iz zamejstva, je bilo takoj opaziti, da bo ta večer res prijetno srečanje pevcev prijateljev. Ko se je začelo zares in je vsak zbor zapel po tri pesmi, je bilo vzdusje po zaslugi obiskovalcev v dvorani vse prijetnejše, saj je bil vsak zbor udeležen prisrčnega odobravanja, česar žal marsikje manjka. Zato pa tudi v Žiri pevci radi prihajajo.

1947-1987

Po koncertu se je srečanje nadaljevalo v jedilnici Alpine ob odlično pripravljene večerji in dobri strežbi, za kar zaslužijo delavci naše menze res vse priznanje. Še so rožljali krožniki in vilice, ko se je zdaj tam zdaj na onem koncu oglasila pesem in je bilo zapetih pesmi vsaj še za en koncert. Od vseh nas pa je najbolj presenetila pesem mešanega zbora Slovenj Gradec posvečena žirovcem in se glasi:

Naša preteklost pa pravi

Piše: Vladimir Pivk

V naslednjih letih je prišlo do popolne reorganizacije proizvodnje in strokovnih služb. S tem je bila uvedena zares prava industrijska proizvodnja. Zgrajeno je bilo tudi več proizvodnih hal in uvedeni tekoči trakovi. Posodobili smo tudi tehnološke postopke.

27. aprila 1972 smo na Colu v nekdanjem Prosvetnem domu odprli obrat šivalnice, kjer se je zaposlilo preko 80 delavk in s tem se je pripomoglo k reševanju pomanjkanja zgornjih delov. Osvojili smo proizvodnjo tekaških smučarskih čevljev in dosegli s tem programom tudi dobre izvozne uspehe.

Z uvedbo celega brizganega čevlja in PU podplatov smo uspešno uvedli štiri nove oddelke oziroma obrate: modelirna prototipov, orodjarna nekovinskih form, orodjarno kovinskih form in proizvodni oddelek plastike.

Ob 30-letnici Alpine, 30. aprila 1977 je bila izročena namenu proizvodna hala, v kateri so danes obe orodjarni, oddelek montaže šal, oddelek termoplastov in oddelek direktno brizgane obutve.

S programom čevljev za po smučanju (apreski) smo pričeli 10. marca 1980 v obratu Alpina v Rovtahu.

Obdobje od leta 1980 dalje je zlasti pomembno na treh področjih: Najpomembnejše je uveljavljanje firme Alpina v svetu, saj danes izvažamo skoraj celotni smučarsko športni program pod lastnim imenom. To je bilo v preteklosti redkost.

Drug pomemben dosežek je vključevanje vseh programov v izvoz.

Tretje, kar velja omeniti je težnja za specializacijo proizvodnje, uskladitev proizvodnih zmogljivosti in reševanje nesorazmerij v zmogljivosti montaž in šivalnicami.

V tem obdobju je bila (1981) zgrajena nova hala za skladišče končnih izdelkov.

Ob 35-letnici Alpine je bila 27. aprila 1982 svečano odprta nova stavba v obratu Alpina na Colu, ki danes zaposluje preko 200 delavk in delavcev.

IZKAZNICA ALPINE

V obdobju 1961—1965 je bilo zaposlenih: I. 1961 — 818, I. 1965 — 961. V teh letih je bilo izdelano parov: 1961 — 442.000, 1962 — 458.000, 1963 — 513.000, 1964 — 560.000, 1965 — 668.000.

Delovno organizacijo je tedaj vodil Lojze Filipič.

Pomanjkanje lastnih zmogljivosti za izdelavo zgornjih delov je narekovalo sodelovanje s kooperanti; med njimi VIGO Va-

raždin, obrat na Vinici. Ta danes zaposluje 150 delavcev. Alpina je soinvestirala v opremo in stroje.

Prav tako je bila spomladi 1986 leta odprta nova proizvodna hala v delovni organizaciji »Tatjana Marinič« TOZD Proizvodnja v Novem Marofu, kjer bodo za Alpino izdelovali 3000—3500 parov zgornjih delov obutve dnevno. Tudi tu je sodelovala Alpina kot soinvestitor v opremo in stroje. 2. februarja 1987 je začel z delom še obrat v Šentjoštu.

Za to obdobje je značilen velik porast proizvodnje. Leta 1980 smo izdelali skupno 1.361.000 parov, leta 1985 pa smo prvič v zgodovini Alpine izdelali preko 2 milijona parov (2.208.000 parov).

Za razvoj Alpine je izredno pomembno vključevanje računalnika, ki bo omogočil, da bomo prešli na računalniško programirano vodenje materialnih tokov proizvodnje in prodaje.

ne pozna meja

SI STISNIMO ROKE, KJER ZMANJKA BESED
OBJEM NAJ BO VSAKOMUR S SREČO ODET
ODPRTA SO SRCA NAM VAŠA SEDAJ
PRIŠLI SMO POGLEDAT VAŠ KRAJ

ZA LJUBEZEN — PRIJATELJSTVO
NI VEČ MEJA,
POD URŠLJO IN PECO MI VSI SMO DOMA
MISLINJA IN MEŽA TU REKI STA DVE
U SONČKU LESKEČETA SE ...

POZDRAVE PRAV LEPE PRINAŠAMO VAM
LJUDEM, KI ŽIVIJO TU, BLAGOR CVETI
POMLAD NAJ BO V SRCIH VSEH VAŠIH VSE DNI
PREBUJA NAJ CELE ŽIRI

VISOKO JE TAVČAR OPEVAL LEPO
POLJANSKO DOLINO IN NEŽNO NEBO
BODITE VESELI, KER TU STE DOMA
NAJ SREČA VAS RADA IMA.

NA SEJMU »IZBOR« MI SPOZNALI SMO VAS
V SLOVENJEM STE GRADCU TAKRAT VSI BILI
ZATOREJ SEDAJ VSI ZAPOJMO V EN GLAS
SUŠTARJADA NAJ NAŠA ŽIVI!

TU NAŠI SE PEVCI PREDSTAVLJAJO VAM
JE VSAK VAM PRINESEL EN LEP DOBER DAN
IMEJMO SE RADI, KER ZDRAVI SMO VSI
PRIŠLI K VAM V ALPINO ŽIRI!

PA ŠE ENKRAT CIN, CINGEL, CIN, CINGEL CING CONG
PA ŠE DRUGIČ CIN, CINGEL, CIN, CINGEL CING CONG
PA ŠE TRETJIČ CIN, CINGEL, CIN, CINGEL CING CONG
VESELI IN SREČNI, VESELI IN SREČNI, VESELI IN SREČNI SMO
VSI!

Ob slovesu so še zadnjokrat
vsi zbori UPIS, kakor tudi za-
mejski zbor Rupa Peč, z veselimi
scrcem in nasmejanimi, zadovolj-
nih obrazov zapuščali naš kraj.
Tudi mi smo bili veseli, da smo
jim tudi po zaslugi vodstva Alpi-

ne pripravili prijetno srečanje,
kar je svojevrstna reklama za
Alpino in cele Žiri. Bolj žalostno
pa je to, da v vseh Žireh ni loka-
la, kjer bi lahko pogostili 200 lju-
di. Toda o tem smo raje molčali.

Tone Gorjup

(Nadaljevanje s 7. strani)

tako ni poskrbljeno za aranžer-
ski material.

Stjepan Novoselac iz Zagreba
I. meni, da je sodelovanje prodaj-
aln z vodstvom MPM dobro.

Trdi tudi, da v mrežo vlagamo
premalo. Tudi on opozarja na
slabo oskrbovanje prodajaln z
materialom za dekoracijo.

Zanimivo je kritično mnenje o
letošnji ponudbi: meni, da nismo
šli v korak s konkurenco, kar za-
deva modele, kar se je pokazalo
pri prodaji, prav tako je v upa-
danju kakovost.

Milomirka Gnjatović iz Beo-
grada ugodno ocenjuje organi-
zacijo. Tudi pripombe iz prodaj-
aln se kar upoštevajo. Spet pa
je tu pripomba: ni dovolj vlagan-
ja, ni aranžerskega materiala.

**Delo-življenje: Kaj bi rekli o
teh mnenjih, tov. Capuder?**

Ivan Capuder: Kar zadeva iz-
bor modelov, lahko rečem, da
deluje tako centralno naročanje,
kot tudi naročanje poslovdij.
Tisti poslovdija, ki je dobro na-
ročil, bo to tudi dobil. Centralno
naročanje pa je zaradi tistih, ki
slabo naročajo. Zato pride do ko-
rektur, saj si velikih zalog ne
moremo privoščiti.

Prodajo moramo planirati
vnaprej, po parih in vrednosti.
Nekateri poslovdije na to še ni-
so pripravljene; korekture so sa-

mo zaradi teh. Kombinacija cen-
tralnega naročanja in naročanja
poslovdij omogoča, da imamo
manjše zaloge in hitrejši obrat.
Kar zadeva kvaliteto in obliko-
vanje, je to res pogoj, da se le
prebijemo na tržišče. Toda ne-
kvalitetne čevlje smo v skladi-
šču tedaj že imeli.

Kar zadeva reklamo in aran-
žerski material, je ocena točna.
Nekdo bi moral skrbeti za to, saj
se na primer tak material tudi
težko dobi. Za lažjo obutev je re-
klame veliko premalo. Obstaja
tudi možnost reklamiranja po
lokalnih sredstvih obveščanja.

**Delo-življenje: Imate še kak-
šne predloge za zaključek pogo-
vora?**

Ivan Capuder: Skušam biti
kritičen do dela, ki ga delamo.
Verjetno so tudi zato boljši uspe-
hi, kajti prilagajati se moramo
tržišču in času, predpisi se me-
njajo in treba je znati pravilno
reagirati.

Zelo pomembno je biti o vsem
na tekočem, da poslovanje pra-
vočasno usmerjaš.

Lozje Filipič: Odpiranje novih
prodajaln je gotovo potrebno.
Prodajalne v večjih mestih so
bolj potrebne, ker so za mrežo
bolj donosne. Ko sem bil revizor,
sem se ukvarjal še s polno
drugimi stvarmi, med drugim
tudi z adaptacijami.

Prav zaradi zahtevnosti služ-
be na terenu, kot je revizor ali

S pevskega srečanja pevcev usnjarsko-predelovalne indu-
strije

Kako omogočiti poceni letovanje vsem?

V srednjeročnem in dolgoro-
čnem planu dela smo za področ-
je letovanja zapisali, da se bomo
iz leta v leto prizadevali povečati
zmogljivosti za letovanje vsaj za
dve enoti letno. Za letos smo ta-
ko rezervirali sredstva za nakup
dveh kontejnerjev, vendar nam
je prepeved investicij v negospo-
darske dejavnosti to preprečila.
Tako smo ostali z istimi letoval-
nimi kapacitetami kot lani, pri-

jav za letovanje pa je več. V ča-
su razpisa smo skupno prejeli za
letovanje 356 prijav, od tega 110
kandidatom nismo mogli ustre-
či. Za vse te smo iskali druge
možnosti letovanja; najem oz.
zakup kapacitet in regresiranje.
Cene penzionov v konici sezone
(čas našega kolektivnega dopu-
sta) bodo za penzione v zasebnih
sobah od 10.000,— din do
15.000,— din dnevno na osebo;
za najem apartmaja za štiri ose-
be pa bo treba odšteti od
22.000,— din do 34.000,— din.
Tako je bila komisija postavljena
pred izbiro, ali najeti dodatne
kapacitete, kjer bi za 80 družin
porabili vsa sredstva, namenje-
na za povečanje zmogljivosti, če-
prav bi ob tem vsaka družina za
tedenski najem apartmaja pri-
spevala 100.000,— din; ali pa po-
večati regresiranje oskrbnih dni
vsem delavcem, ki bodo letovali
v lastni režiji (na podlagi dostav-
ljenih računov). S povečanjem
regresiranja bi lahko v enaki
meri pomagali vsem delavcem,
ki žele letoovati. Seveda se nismo
odpovedali načrtom, da bi konec
leta poizkušali kupiti vsaj eno
dodatno možnost letovanja, se-
veda, če bo to možno.

Komisija se je odločila za dru-
go varianto, torej za povečanje
regresiranja oskrbnega dne. To
regresiranje naj bi zneslo za
kampiranje in najem apartmaja
okrog 55.000,— do največ
78.750,— din na družino, oziro-
ma za penzione, nočitve, polpen-
ziona od 15.000,— do največ
26.250,— din po osebi (pri pen-
zionih, polpenzionih in nočitvah
regresiramo samo našim delav-
cem in njihovim nezaposlenim
otrokam). V kadrovske službi se
bomo trudili dobiti čimveč in-
formacij, kje, kako in po kakšni
ceni delavci lahko letujejo izven
naših zmogljivosti. O tem pa bo
mogoče poročali še sproti.

Hermina Cankar

sedaj vodja rajona, je važno, da
so te kadrovske dobro zasedene.

Ivan Capuder: Poleg kontrol-
ne funkcije imajo vodje rajonov
tudi vlogo organizatorja. Veliko
pri tem lahko pomaga računal-
nik. Tretja stvar je pospeševa-
nje prodaje, kjer je potrebno so-
delovanje, dobro poznavanje tr-
žišča, mode in modelov. Tu pa
ne čutimo pravih učinkov.

ZAKLJUČEK:

Kot je čutiti, je napre-
dek viden. Ob pomanj-
kljivosti pa se velja za-
misliti, kako pomembna
je za nas MPM za sprotni
dotok denarja, za usklaje-
no načrtovanje v odnosu
do proizvodnje in drugih
poslovnih ciljev.

Zato res ne velja zane-
mariti pripomb kot so:
več sprotnih informacij
za odločanje in tudi več
stikov med ljudmi, ki
imajo podobne naloge za
uspeh v prodaji, večja
vloga vodje rajonov pri
organizaciji in pospeše-
vanju prodaje, boljša re-
klama, več aranžerskega
materiala.

Kadrovske novice

Fluktuacija delavcev se je v manjšem številu izkazovala tudi v mesecu aprilu in v začetku maja, tako da so za-

čeli delati 4 delavci, prenehalo pa jih je 11.

V TOZD Proizvodnja so prenehali delati: Filip Košir, Viljem Frelih, Jože Kramperšek, Ana Ušeničnik, iz obrata Gorenja vas Minka Končan in Marija Frelih, v JLA pa odhajajo Matevž Reven, Marjan Podobnik, Daniel Oblak in Marko Broder; v delovni skupnosti skupnih služb pa je prenehal delati Dušan Strlič.

V POKOJ ODHAJAJO:

Iz naše delovne sredine odhajajo v pokoj dolgoletni sodelavci Ana Ušeničnik iz težke montaže, Marija Poljanec iz oddelka prirojevalnice in Maks Kristan iz končne kontrole. Vsem želimo, da bi nadaljno življenjsko pot preživeli v zdravju, sreči in zadovoljstvu, predvsem pa prijetnem počutju v domačem krogu.

Kako ocenjujem svoje možnosti za delo in napredovanje

Mladi strokovnjaki ob dnevu mladosti

Tanja Burjek

Delam v razvojno pripravljalni službi pancerjev, kjer se uvažam pri tehnologu in njegovem delu.

Vsak začetek je težak, posebno zato, ker lahko kaj hitro pride do večje finančne škode oz. zastoja proizvodnje, če narediš napako. V delo se skušam vključiti čim bolj samostojno, rešiti kak zastoj. Vedno lahko tudi vprašam oz. se prepričam o pravilnosti in točnosti svojega dela. Tu se srečujem z različnimi problemi: zastoj pri pripravi šablon, sekal, napake v proizvodnji. Veliko je različnih materialov, ni enotnosti v kvaliteti materialov, zamujanje pri dobavi... Pri takih zastojih se pokaže, kako pomembno je sodelovanje celotnega tima — od modelirja, tehnologa, do plana in nabave. Če tu ni enotnosti, potem so možnosti za delo otežkočene.

Lahko rečem, da imam raznoliko in zanimivo delo, kjer si pridobim lahko veliko znanja. Vesela sem, ker delam med ljudmi, ki so me lepo sprejeli in so mi pripravljani posredovati svoje izkušnje.

Kar zadeva napredovanje, možnosti so in niso. Pomembna je stopnja izobrazbe, delovne izkušnje in sposobnosti in končno tudi prosta delovna mesta. Sedaj se trudim, da bi se čimveč naučila, spoznala težave in probleme — ne samo svoje službe, ampak tudi drugih oddelkov. Upam, da mi bo uspelo, in da se mi bodo vrata za napredek tudi odprla.

Nika Drmota

Vsak si želi opravljati delo, ki ga zanima in mu poleg materialnih dobrin prinaša tudi zadovoljstvo.

Nika Drmota pri delu

Vendar mislim, da je še prerezgoda za kakšno zanesljivejšo oceno o delu, ki ga opravljam in pa o tem, kaj si želim doseči na delovnem mestu. Ne še tako dolgo nazaj je bila moja pozornost usmerjena k učenju. Obiskovala sem srednjo obutveno šolo v Kranju. Ne morem reči, da je bil poklic obutvenega tehnika moj davni sen. Je pač tako, da moramo mladi že pri izbiri šolanja upoštevati možnost za delo. Po končanem šolanju sem se zaposlila v Alpini. Seveda najprej kot pripravnik. Svojo pripravniško prakso sem opravljala večinoma v montaži šal. Delo je bilo zanimivo, vendar sem se tam seznanila le z izdelavo smučarskega čevlja. Mislim, da je pripravniška praksa, ko pripravnike v bistvu porabijo na delovnih mestih, kjer je pomanjkanje delavcev, napačna. Če poleg tega upoštevamo še prakso, ki smo jo opravljali v srednji šoli, je stanje še slabše.

Nekaj je namreč vedeti vse o tehnoloških procesih izdelave čevljev iz knjig, drugo pa je čevljev narediti.

Malo pred strokovnim izpitom sem bila premeščena v oddelek za testiranje oz. analizo zgornjega usnja in šifriranje materiala, kjer sem tudi sedaj po opravljenem strokovnem izpitu. Testiram usnje za zgornje dele čevljev in šifriram za računalniško obdelavo.

V začetku je bilo delo novo in zelo zanimivo, pozneje postane rutinsko. Vendar, kot sem že rekla, ne morem reči kaj je tisto, kar bi res rada delala, še manj pa lahko ocenjujem svoje možnosti za napredovanje.

Zaenkrat si želim le to, da bi bolj spoznala delo na večini področij v tovarni. Vendar sem, tako kot še mnogo drugih, odvisna od tega, kam me razporedijo. Mislim pa, da bi bilo prav, da nam dajo možnost za čimboljše spoznavanje našega poklica. To mislim zato, da ne pozabimo vsega, kar smo se naučili v šoli. Res je, da šola brez prakse ni veliko. Je pa osnova, na kateri se lahko kaj naredi.

V slovo Antonu Nagliču

Spet je odšel eden pionirjev in graditeljev Alpine, udeleženec stavkovnega gibanja žirovskih delavcev pred dobrimi petdesetimi leti, zaradi česar je Tone izgubil službo in se potem, ko je nekaj časa iskal delo po Gorenjskem, skupaj še z nekaterimi Žirovci odpravil v Beograd, kjer je delal več let...

Kot visoko kvalificiran čevljar se je v Alpini zaposlil leta 1951 kot kontrolor izdelkov, od leta 1959 pa do 1973, ko se je upokojil, je delal kot skladiščnik spodnjega usnja. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

V slovo Amaliji Krois

V začetku aprila je umrla naša upokojenka Amalija Krois, delavka v prodajalni Maribor, v letih 1962 do 1968. V tem času je opravljala delo polkvalificirane prodajalke, dokler ni leta 1968 odšla v pokoj. Našo nekdanjo delavko v prodajalni Maribor oz. upokojenko bomo ohranili v lepem in trajnem spominu.

Morda osamljena lastovka vendarle naznanja pomlad

Po osmih letih premora je Judo klub Alpina v dvorani osnovne šole pripravil Žirovcem športni praznik. V počastitev 40-letnice Alpine se je kar 92 tekmovalcev iz vse Slovenije pomerilo na republiškem prvenstvu po pasovih. Prvenstvo je pokazalo, da judo v Žireh še živi, saj so domačini imeli enega tekmovalca v finalu, štiri pa v boju za tretje mesto. V finale se je po treh zmagah uvrstil Tomaž Mlakar, kjer je moral priznati premoč tekmovalcu Impola Zleglu. Tretje mesto je osvojil veteran Edi Padovac. Ne smemo pozabiti tudi ostalih članov Alpine, ki so se srčno borili in pokazali, da se lahko kosajo z velikimi klubi.

S svojimi nastopi so navduševali: Milan Jereb, Branko Tušek, Vili Mlinar, Edi Lokar, Tomaž Šubic in Iztok Albreht. Vse čestitke organizatorjem za dobro organizacijo. Res, takih tekmovalcev si želimo še več, tudi v sodelovanju z Alpino, kar je pohvalno ocenil predstavnik republiške judo zveze.

Ob koncu še rezultati:

Rumeni pas do 71 kg

1. Žleg — Impol
2. Mlakar — Alpina
3. Rus — Olimpija
4. Cafuta — Velenje

Rumeni pas nad 71 kg

1. Ozimič — Impol
2. Nikolič — Železničar
3. Špilak D. — Železničar
4. Špilak B. — Železničar

Oranžni pas do 71 kg

1. Volgemut — Drava
2. Markič — Triglav
3. Romih — Ivo Reja
3. Krapež — Nova Gorica

Oranžni pas nad 71 kg

1. Ozimič — Impol
2. Lahovšek — Slovenj Gradec
3. Klaneček — Drava
3. Cesar — Šiška

Zeleni pas do 71 kg

1. Mušič — Železničar
2. Kelen — Drava
3. Koren — Impol
3. Štampihar — Olimpija

Zeleni pas nad 71 kg

1. Pristovnik — Impol
2. Fišer — Železničar
3. Krapež — Nova Gorica
3. Novak — Golovec

Modri pas do 71 kg

1. Drozg — Impol
2. Slatnar — Nagaoba
3. Seles — Ivo Reja
3. Hartman — Slovenj Gradec

Modri pas nad 71 kg

1. Štern — Impol
2. Učko D. — Impol
3. Padovac — Alpina
3. Mestnik — Velenje

Rjav pas do 71 kg

1. Kovač — Olimpija
2. Harter — Slovenj Gradec
3. Seneković — Železničar
3. Vidic — Jesenice

Rjavi pas nad 71 kg

1. Murko — Drava
2. Stepanija — Nagaoba
3. Javornik — Impol
3. Učko I. — Impol

Pionirji nadaljujejo tradicijo

V soboto, 18. aprila 1987 se je osem pionirjev JK Alpina udeležilo slovenskega prvenstva v Titovem Velenju. Kljub pomanjkanju tekmovalcev so se dobro odrezali, saj je Robert Pečelin zasedel drugo mesto s tremi zmagami.

Dušan Folin je bil z dvema zmagama in enim porazom deveti.

Franc Oblak

Skakalci Alpine ponovno tretji v državi

V navadi je že, da se skakalci ob koncu sezone zberejo na razglasitvi rezultatov serijskih tekmovalcev, ki potekajo pod pokroviteljstvom DO Slovin iz Ljubljane in nosijo naziv Pokal Cockta. Točkujejo se posamični rezultati, seštevek vseh točk pa prinese klubu ekipno uvrstitev. V tej sezoni je na tekmovalnih nastopalo v sedmih kategorijah okrog 700 tekmovalcev iz 26 slovenskih klubov. Žirovski skakalci se v tej, vedno močnejši konkurenci, dobro držijo, saj so ekipno ponovno osvojili tretje mesto, za Kranjem in Ljubljano.

Posamično so se v svojih skupinah naši najboljši uvrstili takole: Med člani je bil Robert Kopač tretji, Borut Mur pa peti, med starejšimi mladinci je Primož Kopač osvojil tretje mesto, medtem ko je bil med mlajšimi mladinci Matej Oblak šesti.

Tudi pionirji so bili odlični, saj sta bila med starejšimi pionirji Andraž Kopač tretji, Jože Vehar pa četrti.

Med mlajšimi pionirji je bil Zoran Zpančič drugi, med cici-bani pa Gašper Poljanšek sedmi.

Za novo tekmovalno sezono se bodo tekmovalci pričeli pripravljati sredi maja, klub pa ima tudi nekaj drugih načrtov, o katerih bomo več spregovorili v naslednji številki.

Preko 90 tekmovalcev — judoistov na republiškem prvenstvu po pasovih, je pozdravil tudi Janko Rupnik, predsednik konference OO ZS Alpine

Razpored naših tekmovalcev po reprezentancah

Veterani:	točke	Člani 30—40 let	
Ernest Kokelj	135	Franci Pečelin	150
Alojz Burnik	95	Marjan Oblak	112
Milan Podobnik	90	3—4 Ciril Erznježnik	82
		3—4 Ciril Kavčič	82

Ženske nad 40 let:	
Mira Kavčič	145
Kati Poljanšek	110
Marica Albreht	35

Ženske 15—30 let	
Adriana Burjek	150
Vida Mlinar	90
Beti Podobnik	60

Ženske 30—40 let:	
Helena Kavčič	125
Anuška Kavčič	110
Anica Čar	92

Mlajše pionirke:	
Jolanda Frelj	82
Nataša Oblak	75
Vlasta Pečelin	50

Starejše pionirke:	
Mina Kavčič	135
Patricija Zorjan	115
Nina Kokalj	105

Člani 40—50 let:	
Rado Podobnik	121
Valjo Kokalj	99
Matija Jereb	98

Člani do 30 let:	
Marko Podobnik	125
Bojan Podobnik	92
Toni Tavčar	84

Mlajši pionirji:	
Igor Pečelin	95
Janka Mravlje	67
3—4 Aleš Zorjan	50
3—4 Robert Modic	50

Starejši pionirji:	
Erik Burjek	145
Marjan Naglič	135
Mitja Modic	80

Stane ČAR

Skakalci Alpine so zastopani v vseh selekcijah, razvrstitev pa je naslednja:

Člani A: Robert Kopač, Člani B: Borut Mur, Mladinci: Primož Kopač, Perspektivna selekcija I: Matej Oblak, Tomi Zupančič, Andraž Kopač, Jože Vehar, Perspektivna selekcija II: Zoran Zpančič.

Niko DOLINAR

Žirovski pokal uspešen

Smučarske tekme za žirovski pokal so končane, zato lahko pregledamo skupne rezultate. Povemo naj še, da je bilo kar osem tekem, ki so štele za žirovski pokal, in lahko ugotovljamo, da so bili žirovski smučarji zelo aktivni. Pri tem moramo upoštevati, da je bilo poleg teh tekem še več drugih, kot so krajevne in občinske sindikalne, potem so tu še udeležbe na republiških tekmah po panogah kot so šuštarjada, tekstilijada, športne igre ZPS in druge. Tudi na teh tekmah so smučarji žirovskih delovnih organizacij dosegli vedno vrhunske rezultate. Pa pogledjmo še rezultate:

Naši v 24 urah pretekli 461 kilometrov

Štafeta Pinzola tudi z našimi čevlji zelo uspešno in brez posledic

Letos smo se že drugič udeležili 24-urnega teka štafet v Pinzolu v Italiji. Ta športno-turistični kraj, dobrih deset kilometrov oddaljen od svetovno znane gora smučišča Madonne di Campiglio, se precej po zaslugi te atraktivne tekme prebija iz sence bolj znane sosede. Letos so se prijaviли tekmovalci iz srednje Evrope, Skandinavije, Madžarske, Grčije, Španije, Anglije. Izven Evrope pa iz SZ, ZDA, Kanade, celo iz daljnje Japonske in Avstralije. Torej število držav, kot si jih lahko želijo le na tekmovalnih najvišje vrednosti; to priča o popularnosti kraja in seveda tudi tega načina teka, ne le v Italiji, temveč po vsem svetu.

Da to tekmovalstvo štafet ni samo cirkus (kot menda še vedno menijo pri mednarodni smučarski zvezi), povedo tudi naslednje številke: prijavljeno je bilo okoli 200 štiričlanskih ekip, od tega 60 iz 18 držav, poleg tega pa še približno 100 udeležencev solo teka. Novejša oblika smučarskega teka hitro pridobiva na množičnosti in tudi popularnosti, pa tudi na kakovosti, saj je sodelovalo tudi 5 državnih reprezentanc.

Prireditev se financira v glavnem pod pokroviteljstvom. Mnoge znane športne tovarne, športne trgovine in ostali izkoristijo to prireditev za sestavo štiričlanskih ekip za reklamiranje in predstavitev svojih proizvodov in storitev.

Prav gotovo vse ekipe nimajo tekmovalnih ambicij, ampak jim ta tek pomeni posebno vrsto doživetja ali preizkušnje zmogljivosti.

Organizacija in izvedba tekmovalništva štafet je na profesionalni ravni in odnosu do vseh tekmovalcev in njihovega spremstva. Na posebej ograjenem prostoru na stadionu je dovoljen vstop le tekmovalcem in akreditiranemu spremstvu. Tudi v ogromen ogrevan šotor, namenjen za počitek, ne more vsakdo. Še posebej so stroge kontrole pred vstopom v prostor za menjavo. Pred vsakim štartom ti napišejo število in preverijo plombo okrog vratu, da ne bi prišlo do neljubih zapletov. Samo tekmovalstvo se odvija na krožni, 5 km dolgi osvetljeni progi, z majhno višinsko razliko. V poljubnem vrstnem redu se štafete menjujejo na določenem prostoru stadiona. Prireditev spremlja več tisoč gledalcev podnevi in ponoči. Ne samo na stadionu, še bolj ob celotni progi gledalci bu-

čno vzpodbujajo vse udeležence in ta vzpodbuda pride še kako prav proti koncu 24-urnega teka.

V soboto, 31. januarja se je množica tekmovalcev po gromkem poku možnarja, kar je signal za štart, pognala v boj s časom in kilometri. Za ekipo YU Alpina smo štartali: Tine Zupan iz Radovljice, Alojz Oblak, Jože in Stane Stanonik, naš serviser pa je bil Srečo Pirman iz Loke. Nad vse spodbudno je štartal Tine. V prvih predajah smo držali 8. mesto, vendar počai drseli malce navzdol. Še dolgo pa smo imeli visoko povprečno hitrost 22 km/h. S prvim mrakom so na progi posvetile luči in tudi nekaj bakel je bilo vmes, od daleč je osvetljena proga izgledala čudovito, celo romantično: osvetljen štartni prostor z gledalci, smrekov gozdiček, daljši, blago se dvigajoči del proge, obrat, dolg položen spust ob vodi, spet gozdiček, ravnina, kratak strm vzpon in spust, luči stadiona. Vendar, ko si tekel svoj krog, je ta romantika izginila. Ostajal je le naporen boj s časom in s samim seboj. Lahke sence so hitele od luči do luči v ritmu drsalnega koraka. Polnih 12 ur od 17. ure do jutra naslednjega dne je trajalo to drsenje in hitenje senc. Najdaljšo noč smo dobro prebili. Še največje težave so bile s snegom. Zaradi dokaj nizke temperature -12°C , se je sneg drobil in bil zelo pust. Praktično nismo uspeli dobiti maže, ki bi dobro drsela. Težave z drsenjem pa je imelo kar precej ekip. Stetirali smo smuči in zbrali najhitrejšje. Le tako se je dalo obdržati dobro hitrost.

Zaradi skope snežne odeje, le 20 cm jo je bilo, se je na progi kazalo kamenje, poltema pa tega ni razkrivala. Ko smo tako drsali iz kroga v krog, smo približno vedeli, kje so ta mesta, vendar nemalokrat drsali preko njih. Kar zabolelo te je pri duši, ko si zapeljal čezenj in te je nenadni, nepričakovani sunek ob stiku smuči s to nadlogo kdaj pa kdaj položil tudi v sneg. Žal smo tako popolnoma uničili najboljše pare smuči. V že kar ustaljenem gibanju smo se pomikali skozi noč. Dva kroga dirke do konca noči, menjava štafete, postanek pri okrepčevalnici, odhod v šotor, preoblačenje v suho obleko in kratka urica počitka, ponoven štart. Rojstvo svetlega dne je prineslo olajšanje in novo voljo do garanja na progi, čeprav so moči prav počasi že otekale. Ponoči smo vendarle dobro tekli in si nabrali več kilometrov prednosti pred najbližjimi zasledovalci. Kljub vsemu dirka še zdaleč ni bila končana. Da bi obdržali 13. mesto, smo spremenili ritem menjav. Zamenjali smo se na vsak pretečen

krog in prav za vsakega si moral na novo zbrati moči in mogoče še vse več volje, da si čimhitreje predal štafeto. Kasneje nam je toplo sonce bistveno olajšalo delo, saj je sneg zaradi dviga temperature postal bolj drsen. Že čisto proti koncu, ko nam je zaradi izčrpanosti postajalo vseeno na katerem mestu bomo zaključili štafeto, je oglašujoč pok možnarja oznanil, tokrat, da je najtežje, nore dirke vendarle konec. Navličane vsega nas je razveselil pogled na rezultatni listi.

Štirinajstkrat je vsak izmed nas štartal v teh 24 urah in vsak štart je bila tekma na čas z vso močjo. Pri tem smo naredili 461 km, s povprečno hitrostjo 19,2 km/h in končali na odličnem 13. mestu. V bistveno težjih razmerah smo naredili 24 km več kot lani. Za primerjavo: lansko leto bi s stem rezultatom dosegli še nagrado 10. mesto. Od 18. držav udeležencev smo osvojili 7. mesto. Kar pet ekip je letos preseglo mejo 500 km, zmagovalna

ekipa Italije si je pritekla 533 km, kar je nov rekord.

Naši NNN skating čevlji so se odlično obnesli. Nobenih žuljev ali otiščancev nismo dobili niti nas ni pri sorazmerno nizki temperaturi pod -10°C zeblo v noge. Pozornost smo usmerili tudi na opremo naših tekmovalcev. Vse najboljše in tudi večina ostalih ekip je imela Salomona. Med ostalimi je bilo nekaj Adidasa in še nekaj drugih firm. Opazili pa smo tudi naš Control sistem skupaj z Elan smučmi. Naš zbir 461 km pa delimo skupaj z našim serviserjem Srečom Piranom. Vseh 24 ur je bil z nami, nas vzpodbujal in hrabil, urejeval smuči, meril čase, nas obveščal o pretečenih kilometrih in neposrednih tekmečih in prinašal v šotor okrepčila. Nam je bilo vse to prihranjeno in smo tako po vsaki dirki v miru počivali in kolikor toliko z novimi moči hodili na ponovne štarte.

Stane Stanonik

Folklorna skupina iz Novega Marofa je navdušila gledalce

Kako pripraviti pogodbo, da bo držala — ni tako enostavno. S seminarja naših komercialnih, pravnih in drugih delavcev, na katerem je predaval Mirko Ilešič

Po Logaški planinski poti

Logaška planinska pot je posevena obletnici obstoja logaškega planinskega društva in obletnici planinstva na Slovenkem.

Pot nas bo popeljala po lepih krajih logaške občine mimo sveta kraških jam narodopisnih (etnografskih) vrednot, samonikle kmečke arhitekture, arheoloških najdbišč, mimo bogoslužnih (sakralnih) spomenikov in starih kmečkih hiš, kjer še visi marsikatera sveta podoba. Hodili bomo mimo spomenikov, ki nam govore o kruti nesmiselni vojni. Šli bomo med ljudi, ki nam bodo podali roko in nam želeli srečen dober dan. Mogoče nam bodo ponudili kozarček kratkega ter nas odžejali s požirkom mrzle vode iz studenca, ki je še dokaj zdrava. Logaška pot se prične v krajevni skupnosti Naklo (Dolenji Logatec) ter nas vodi po Notranjski poti skozi naselje Čevica, prek Logaškega polja po cesti proti Rovtam do Jezera. Tu pogledamo edinstveno plavajoče barje, ki ga znanstveniki opisujejo kot svetovni fenomen. Če prižgemo nad barjem ogenj, bomo videli plamenčke, saj pravijo, da iz barja puhti vnetljivi metan. Pot nas vodi naprej proti Rovtam in v gostišču pri Rezki, nekdanjem turističnem domu, bomo dobili drugi žig in tudi lepo bomo postrženi.

Od tu naprej krenemo po Notranjski poti na Praprotno brdo in naprej do Smrečja, kjer nam gostilna ponuja okrepčilo; tu nas bodo tudi napotili v Lavrovec, do kmetije Magan, kjer bomo tudi odtisnili tretji žig. Iz Lavrovca nas pelje pot v dolino k Račevskemu jezeru, ki pa je primerno za kopanje le ob zelo toplih dneh in na lastno odgovornost. Od jezera zera pelje pot navkreber k 884 m visokemu Vrhju (Trije kralji). Tu je čudovit razgled na vse štiri nebesne strani. Kadar je jasno, se razkazujejo Škofjeloško hribovje, Dolomiti, Snežnik in Slovica, najlepši pogled pa ponuja stari ošak Triglav. Na samem vrhu je izredno zanimiva jama, v njej so aragonitni kristali, dolga je 500 m in globoka 80 m in predstavlja zaključni jamski sistem. Priporočam pa, da se vaštem. Priporočam pa, da se vaštem njo ne spuščate brez strokovnega vodstva in jamarske opreme.

Z Vrha treh kraljev bomo hodili zložno proti Sopovtu. Tu se lahko odločimo za nekaj ogledov, lahko izvir Poljanske Sore ali pa Matjaževe kamre. Matjaževe kamre so tudi arheološka najdbišča, kjer je živel človek v paleolitiku in neolitiku. Od tu se vrnemo nazaj v Sopot in tu boste zapustili (N) pot, hodili boste po poti, ki pelje mimo Medveda, kjer spet združimo Logaško planinsko pot z (N) potjo. Naprej vodi pot na 785 m visoko Medvedje brdo.

Z vrha bomo zagledali predele okoli Hotedrščice, Javornik in njegovo vznožje, kjer so ledene jame in so jih včasih uporabljali okoliški kmetje kot hladilnice. Počivali bomo pri domačinu Kašpervcu, ki ima vedno na zalogi dobro pijačo in tudi žig nam bo odtisnil. Iz Medvedjega brda se spušča N pot preko pašnikov do kmetije pri Viktorju in od tu naprej po cesti proti Hotedrščici. Prijazna vasica leži ob cesti Kalce—Godovič.

V tej krajevni skupnosti so ponosni na rod evropsko znanega arhitekta Jožeta Plečnika. Ta velik slovenske arhitekture je pustil svoje delo tudi v rojstnem kraju svojega očeta. V vasi sta tudi dve prijetni gostilni, posebno je priznana Rukova gostilna, katera slovi po domačih mesninah in kmečki hrani. Od tu nas pelje pot proti Javorniku do kmetije Vitez. Tu se Logaška pot odcepi levo, Javornik desno. Logaška pot krene levo proti Novemu svetu in tu pridemo do kmetije Jakoba Nagodeta, ki nam bo odtisnil žig.

Se dobre pol ure in že smo pri koči PD Logatec. Lepo urejena nova koča, samo škoda, ker je zaprta. Od tu nas pelje pot do ovinka (ruska rajda) Kalce—Col. Ta ovinek se je poimenoval po ruskih ujetnikih iz prve svetovne vojne, ki so ceste gradili. Po tej cesti bomo hodili proti Colu. Tu bomo zagledali nekaj sto let staro bukev, na kateri je kažipot za Logaško planinsko pot. Levo, nedaleč od bukke, stoji rimski obrambni zid — Atpirum, ali poslovenjeno Pri hruški. Tu izvira Hrušica. Gremo naprej in pridemo mimo spomenika prvoborcu Alojziju Žitku in idilične vasiče Grčarevec do turistične kmetije pri Pavlinovih, kjer pripravljajo odlične jedi iz soje. Ne manjka dobre domače hrane in kapljice, posebno znani pa so tudi po jedeh iz soje.

Iz Grčarevca bomo hodili po obronkih Lanskega vrha ob Planinskem polju do Laza. S ceste Ljubljana—Postojna se odpre pogled na Planinsko polje, ki mu grozi potopitev. Pomladi in jeseni je Planinsko polje poplavljeno, zato bomo morali hoditi po višje ležečem gozdu, do Laz pa ne bomo mogli. Skrivnostni kraški svet pač vedno prese- neča. Na Planinskem polju so požiralniki, kamor se steka Unica in teče pod zemljo naprej proti Vrhniku in Bistri, kjer priteče na svetlo pod imenom Ljubljani- ca. Pod Jakovico in Lazami so znane jame-požiralniki: Pod stenami, Vranja jama, Skednena jama, v Lanskem vrhu pa tudi Najdena jama, za vse pa znanstveniki pravijo, da so edinstven podzemeljski sistem za odvajanje kraških voda s Planinskega polja in posredno tudi Cerkniškega jezera. Obiskovalcu nudi poplavljen polje razkošen po-

gled, kmetu, lastniku zemlje, pa skrbi. Na vzpetini nad vasjo stoji taborska cerkev, kamor so se zatekali ljudje pred Turki. V vasi ponudijo popotniku domač med, saj je v vasi precej čebelarjev; okrepčani bomo krenili v Laze. Med potjo bomo pogledali proti Planini, kjer so razvaline gradu Hasberg, letne rezidence bivšega avstrijskega dvora, na Stari grad pri Planini, ki ga je gradil Erazem Predjamski in na celoten tok reke Unice. Krajina je tako lepa in mirna, da hodijo na Planinsko polje tudi tuji turisti, da se naužijejo svežega zraka in miru. Po petnajstih minutah hoje bomo prišli v Laze, kjer je sredi vasi, ob cesti Logatec—Rakec, prijetna domača gostilna s trgovino. Domač narezek, hladno pijačo in informacije bomo lahko dobili v obeh lokalih, pa tudi žig. Laze—Logatec je približno 12 km, hoje tri ure (brez Kališ), žig dobimo na železniški postaji ali klubu PD Logatec (če pa gremo v Kališe, dobimo v Tonkovem domu žig N poti).

Proti Logatcu pelje naša L pot po markacijah na železniško postajo Planina; od tu bomo šli mimo upravnega poslopja Gozdnega gospodarstva naprej v gozd. Po dobri uri hoje bomo ugledali ob lepem vremenu vrhove Julijcev, pod seboj pa motel Lom. Če nam čas dovoljuje, bomo lahko hodili po daljši N poti do Kališ, kjer bomo dobili žig Notranjske planinske poti; tu bomo počivali sredi gozda, se okrepčali in napravili lepe fotografske posnetke. Krajša pot do Logatca nas bo vodila od motela Lom proti Vrhniku do Prvega nadvoza nad avto cesto in do železniške postaje v Logatcu. V čakalnici postajnega poslopja je skrinjica z žigom. V Logatcu je nekaj zanimivosti: Batičev spomenik NOV, nato še spomenik padlim v 1. svetovni vojni, ki ga je arhitekturno predelal Jože Plečnik, lahko bomo pogledali Plečnikovo kapelico na Brodu, ki so jo postavili v spomin na poplavo 1929. leta, ko je voda odnesla most.

Silvo Dolinar

TVORNICA OBUČE „ALPINA“

- TOŽA PRODAJA ŽIRI -

6Y 226 ŽIRI

Povedom 40-to godišnjice proizvodnje občine „Alpina“ iz Žirija, želim vas ovom prilikom podsetiti na vaš proizvod koji posedujem 35 godina. Ovaj proizvod sam kupio 1952. godine u Beogradu. Iste su tada bile jedne od najboljih koje su koristili takmičari u skijašju. Među njima bio je i Trifunović Monni— „Mosa“, član „Kopaonika“ iz Račke, koji je bio dugi godina prvi Srbijski, a osvojio je i četvrto mesto u Jugoslaviji u ekipi „Kopaonika“ učestvovao sam i ja u raznim takmičenjima u skijašju u ovim cipelama i kao ekipa bili smo 7 godina prvi Srbijski. Sa istim cipelama se i danas slušim u rekreativnom skijašju, kao i u planinarenju.

Su zadovoljstvom mislim istaći da su tada ove cipele bile vrhunskog kvaliteta, udobne, neproničive i dugotrajne. Iste sam često posnetivao koleganima i, do danas, su lepog izgleda i dobro očuvane.

U prilogu vam šaljem predmetne cipele i dve slike iz tog vremena, na uvid, s molbom da mi iste nakon uvida i analize vratite.

Puno uspeha u daljem radu želi vam vaš stalni Kupac.

Valjevo, 21. 04. 1987. god.

DRAGAN ŠUMARAC,
ul. Želaznička 6^h
14000 Valjevo

Col je praznoval ob 20-letnici gasilskega društva

Col leži v dolu med Trnovsko kraško planoto in Nanosom s Hrušico. Je lepa planinska vasica. Tu skozi je že nekdanj vodila važna rimska cesta, ki je povezovala Oglej z Emono. Vas se je prvotno imenovala Podvelb, ker je baron, Flanchefeld tu postavil grad in obok preko ceste, da je kontroliral, ali pa celo zaprl tranzitni promet, ki se je tedaj odvijal preko Hrušice. Obok so porušili leta 1840.

Tudi v Napoleonovih časih je bila cesta zelo pomembna za njegove vojaške premike proti vzhodu, dostop v Idrijsko in Logaško dolino, preko Veharš, kamor je vodila stara tovarna pot, pa tudi v Poljansko dolino in Gorenjsko. Takrat so preko ceste postavili zaporo in pobirali mitnino, ali kot so jo imenovali colnina. Tako je kraj tudi dobil se-

danje ime Col. Škoda, da jim sedanj stolp neusmiljeno propada in ga ne morejo ohraniti v spomin poznejšim rodovom. Kje je tukaj krajevna skupnost Col in kje spomeniško varstvo občine Ajdovščina?!

Prebivalci so se morali preživljati s težkim delom v gozdu ali drugje, saj jim skopa zemlja ni dajala dovolj za obstoj.

Tu so potekale med minulo vojno težke borbe z okupatorji in njihovimi izdajalci. Po vojni so morali večino hiš obnoviti, ker so bile požgane ali porušene, da ne govorimo o »krvnem davku«.

Leta 1962 je hud požar uničil žago in parketarno, tako da so bili krajani brez dela in so se spet morali voziti na delo drugam. Tudi požar na Križni gori, ki jim je upepelil veliko hektarjev borovega gozda, jih je osiromašil. Vse te ognjene ujme, ki so jih brez uspeha poizkušale gasiti gasilske enote iz Ajdovščine, Idrije in drugod, so krajanom narekovele, da so ustanovili gasilsko društvo.

Zgraditi so morali tudi vodovod za potrebe krajanov in za potrebe požarne varnosti. V veliko pomoč pri ureditvi njihovih potreb in želja so jim bile tovarna Alpina, občina Ajdovščina in gasilska zveza Ajdovščina.

V nedeljo, 26. aprila 1987 je gasilsko društvo Col slovesno praznovalo 20-letnico svojega obstoja in razvilo prapor.

Slavje je popestrila velika gasilska parada, na kateri so sode-

lovala vsa okoliška gasilska društva in tudi iz Dobračeve, pihalni orkester Alpina in domači narodno zabavni ansambel. Seveda ni naključje, da je boter prapora Alpina, ki je preko direktorja TOZD Proizvodnja izročila prapor zastavonoši v čuvanje. Pomemben jubilej, ki pomeni upanje za prihodnost.

Krajevna skupnost Col se v novih pogojih lepo razvija, k čemu veliko pripomore zaslužek v kraju.

Ivan Reven

Zares nujna pridobitev za Žiri, označitev prednostnih cest v naglo rastočem naselju

Priznanje Alpini in obratu na Colu

Praznik Frtalje

Naši zamejski Slovenci v vasi Rupa so 25. in 26. aprila praznovali svoj vaški praznik. Na ta dan spečejo iz stopenih jajc, zmletih krušnih drobtin in zelenjave posebno specialiteto, imenovano frtalja, ki je značilna za Rupo. To njihovo praznovanje so jim popestrili tudi godbeniki Alpine iz Žirov s svojimi slikovitimi narodnimi nošami. To pot jim je pihalni orkester vrnil obisk, saj so štirinajst dni prej pevci Rupa-Peč gostovali v Žireh, kot posebni gostje na pevskem srečanju zborov usnjarsko-predelovalne industrije.

Z državno razmejitvijo po drugi svetovni vojni je kraj ločen od Mirna, ki je ostal na jugoslovanski strani, kamor so prej pripadali.

Torej, vaščani Rupe so praznovali svoj kulturni praznik ob veselih zvokih Pihalnega orkestra Alpina iz Žirov in zabavno instrumentalnega ansambla Prijatelji.

Ivan Reven

Piše: kustos pedagog Mira Kallan

Muzejsko delo v Poljanski dolini in v Žireh je zaživelo šele po priključitvi žirovskega konca v loško občino. Na pobudo Muzejskega društva Škofja Loka, ob finančni podpori Alpine in prizadevanju Alfonza Zajca je bil 1969. leta ustanovljen pododbor Muzejskega društva v Žireh. Po dobrih treh letih dela so žirovski muzealci in jubilejnem letu 1973 v stari šoli slovesno odprli muzejsko zbirko, ki so jo ob finančni pomoči žirovskih delovnih organizacij uredili delavci Loškega muzeja. V skladu z načrtom je bilo v muzeju predstavljeno čevljarstvo in čipkarstvo. 1978. leta pa so pod strokovnim vodstvom delavcev Loškega muzeja (Andrej Pavlovec in Vinko Demšar) predstavili tudi dobo narodnoosvobodilne borbe v Žireh. Ob 10-letnici ustanovitve pododbora 1980, leta so v adaptirani galeriji, prav tako v stari šoli, odprli stalno zbirko žirovskih rojakov — likovnih umetnikov. Zastopani so: Franjo Kopač (1885—1941), Maksim Sedej (1909—1974), Tomaž Kržišnik, Stanko Kosmač, Ivan Gluhodov, Jože Peternej, Konrad Peternej.

TUDI DRUGJE SE ŠIRI RAZMIŠLJANJE O NAŠI PRETEKLOSTI

Muzejsko društvo se je zavzemalo tudi za ureditev spominske

NE POZABIMO

zbirke Ivana Groharja v Sorici. V tamkajšnjem župnišču, kjer je Grohar nekaj časa tudi bival, so bili sprva zbrani njegovi mladostni predmeti in najzgodnejša dela. Da je bila Zbirka Groharjevih mladostnih del v župnišču 1960. leta lahko odprta za javnost, je tudi Loški muzej prispeval več slikarjevih mladostnih del. Zaradi neugodnih klimatskih razmer in osebnih vzrokov je nekaj slik odzvetih; zbirka je bila osiromašena in zato zaprta. Medtem je bila v okviru KUD Ivan Grohar v Sorici ustanovljena muzejska sekcija, ki je preskrbela nove prostore za zbirko v slikarjevi rojstni hiši v Spodnji Sorici. Tu je bila 1977. leta otvoritev Spominske zbirke slikarja Ivana Groharja. Ob 70-letnici slikarjeve smrti 1981. leta, ko so Ivanu Groharju v rojstnem kraju postavili spomenik, je bila v njegovi rojstni hiši na ogled tudi prenovljena zbirka Ivana Groharja. Dopolnjena je s posnetki dokumentov in fotografij o slikarju in rokopisnega oddelka NUK-a. Uredili so jo delavci Loškega muzeja, KUD Ivan Grohar pa jo je sprejel v varstvo in uporabo.

Muzejsko društvo redno sodeluje z Ljubljanskim regionalnim zavodom za spomeniško varstvo, ki opravlja spomeniško-varstveno službo za nepremične

kulturne in naravne spomenike tudi na območju naše občine.

Zavod sodeluje tudi pri izvajanju revitalizacije starega mestnega jedra in drugih naselij v občini. Poleg tega Muzejsko društvo zasleduje delovanje dveh ustanov, ki sta iz njega izšli, to sta muzej in arhiv.

ARHIV POMEMBNO OSVETLJUJE

Zaradi bogate arhivske zbirke (cehovske listine) v muzeju in za pomoč pri notranjem muzejskem delu je bila leta 1950. nastavljena kot honorarna arhivarka Doroteja Gorišek, ki je od leta 1952. do 1961. opravljala delo kot redna sodelavka muzeja. Arhivska in muzejska zbirka sta se 1959. leta skupaj selili na loški grad: po zakonu iz leta 1966 pa sta bili ločeni. Skupščina občine je arhivsko službo poverila ljubljanskemu mestnemu arhivu, danes Zgodovinskemu arhivu Ljubljana. Leta 1987 je bil za Škofjo Loko zaradi pomembnosti njenega arhivskega gradiva nastavljen arhivist France Štukl.

Jedro starejšega arhivskega gradiva predstavljajo mikrofilmski posnetki iz münchenških arhivov, ki jih je preskrbel dr. Pavle Blaznik in so osnova za proučevanje zgodovine freišinskega loškega gospostva.

TO JE NAŠ KRAJ

Jože Peternelj letos z Bukovci

9. maja so v Druženem domu Partizan odprli pregledno razstavo Jožeta Peternelja-Mausarja ob njegovi šestdesetletnici. Razstavlja blizu 50 del, največ oljnih slik, za popestritev pa je predstavil risbe s tušem, predloge za ilustracije v svoji najnovejši knjigi Bukovci.

Pri založbi Kmečki glas je aprila izšla že četrta knjiga Jožeta Peternelja-Mausarja.

»To so zgodbe o ljudeh, vaščanih, ki jih imajo bližnji meščani za Bukovce, pa niso bukovci, le nekoliko bolj leseni so,« pripoveduje Jože Peternelj.

»Gre za vesele, včasih tudi trpke pripovedi, bolj za mlade po srcu, ne glede na starost, zgodbe z resničnim ozadjem, vse skupaj prepletene z mojo mladostjo, vse tja do srede vojne.

Zgodbe »na gričku« opisujejo torej vaše posebne in čudake, in dogodke, ki so se resnično zgodili.

Čutil sem, da o teh ljudeh in dogodkih moram pisati.

Sem vesele narave in prav škoda se mi je zdelo, da bi vse to odšlo v pozabo.

Zanimivo je mnenje mojega malega vnuka, ki je ob zgodbi o odkrivanju ženske menil:

»To pa sigurno nisi ti, katera bi se ti pa pustila!«

Bukovci so izšli v doslej najvišji nakladi Peterneljevih del — 6.000 izvodov, kar je nad običajno izdajo.

Knjiga obsega 200 strani. Kupiti pa jo bomo lahko v knjigarinah pa tudi v Žireh, med drugimi tudi na Peterneljevi pregledni slikarski razstavi ob njegovi 60-letnici od 9.—20. maja v Druženem domu Partizan.

Naj vam zaupamo, da bo avtor knjige v nedeljo, 17. maja od 10.—12. ure v dvorani Druženega doma Partizan, kjer je njegova razstava, podpisoval svojo najnovejšo knjigo, pa tudi druga svoja dela.

NE POZABIMO

Stalno naraščajo novejši arhivsko gradivo iz 19. in 20. stoletja. Zato je bila arhivu dodeljena nekdanja nunška kašča, ki so jo obnovili 1975 leta. V njej danes deluje arhiv kot samostojna enota Zgodovinskega arhiva Ljubljana.

Mag. France Štukl je v svojih publikacijah Zapisniki in drugi izbrani dokumenti iz arhiva občine Škofja Loka 1961—1918 in Knjiga hiš v Škofji Loki I in II ter razpravi Hranilništvo v Škofji Loki dopolnil naše vede in o tisočletnem mestu in pomembno prispeval k študiju krajevne zgodovine.

Izkoristite to priložnost tudi za pomenek s stikarjem in pisateljem.

N. P.

Piše Ivan Reven

Dela na cesti Trebija—Žiri se bodo nadaljevala tudi v tem letu

Veliko je bilo že prerekanja in razpravljanja, kako v dani situaciji rešiti ta najbolj kritičen prometni zamašek, ki je glede na mehak plazovit teren z zelo strmim naklonom in obilo vode v zemljini, ogroža vsako delo človeških rok in uma, povezano z velikim tveganjem in stroški. Treba je bilo poiskati sredstva za najboljšo rešitev prometne situacije, še večje tveganje pa bi bilo pustiti promet teči kot doslej in pričakovati, da bo v takih razmerah ugasnilo v prepadu naenkrat petdeset mladih človeških življenj ali dragoceni tovor z vozilom vred.

Nekaj zelo energičnih ljudi je bilo treba in seveda nekaj težkih razbitih vozil, na srečo brez človeških žrtev, da so se morala najti sredstva in so začeli v drugi polovici preteklega leta z delom. Najprej so se našla sredstva za premostitev Maharjeve grape, že v jesen pa so začeli z delom na najbolj problematičnem trikilometrskem odseku od trebijskega mostu do Sela. Splošno gradbeno podjetje Tehnik iz Škofje Loke, ki razpolaga z vso potrebno težko mehanizacijo se je resno lotil dela, ki so mu ga zaupali. Lepa jesen je omogočila, da so lahko izvedli glavno zemeljskih del, izvedli večino drenažnih del za odvodnjavanje brežinskih voda, ki povzročajo hud problem na vsej trasi. Velik del trase so že tudi uspeli nasuti z osnovnim gramozom, na kakih šeststo metrih pa so že uspeli vgraditi bankine in položiti grobi asfalt, da bo cestišče obstalo čez zimo. Najpočasneje potekajo dela nad Fužinami, saj je treba cesto in hribino v dolžini enega kilometra zavaruovati z močnimi podpornimi zidovi z močno armaturo, vsakih nekaj metrov hribine sproti odkopati in narediti močno armirani betonski podpornik, da ne odnese hribine in ceste v prepad in

zasuje še Fužine, na nasprotnem bregu reke.

Na nekaj sto metrih bodo morali narediti betonske opornike celo spodaj in zgoraj, da se bo mogla ustvariti dovolj široka cesta. V takih pogojih dela morajo biti zelo previdni, da ljudi in dragocenih strojev ne odnese v prepad grozeča zemljina, ko ji režejo njene boke. Seveda so preseñčenja na dnevnem redu. Preseñčenje je bilo tudi takrat, ko se je s pobočja skupaj z zemljino skotalil v strugo Sovre težak železobetonski vojaški bunker. Samo nekaj dni kasneje pa se je odmaknila 70 metrov visoka trdna skalina, na vrh katere je zazijala meter široka razpoka, kar v suhem skalnem terenu ni nihče pričakoval. To se je zgodilo takoj za tem, ko je mimo peljal avtobus. Nagrmadene skaline so za štirinajst dni zaprle vsak prehod. Tako da so morali avtobusi proti Škofji Loki voziti preko Smrečja, Suhlega dola, Lučin in Gorenje vasi. Osebna vozila pa so se prebijala po zasilno vzdrževanih poteh preko Žirovskega vrha. Med samo gradnjo je bila tudi delovna zapora gradbišča med delovnim časom za promet.

Ni treba posebej poudarjati, da bo kljub rešitvi najbolj kritičnega prometnega zamaška na cesti Trebija-Selo, saj vse cestišče od takoimenovane »uranske« ceste, ki je dokončana od Zminca do Gorenje vasi, še na

prej ostaja cestišče v zgornji koncu Poljanske doline ozko in nevarno za srečevanje tovornih vozil in avtobusov. Žalostno je, da se v Škofji Loki niso mogli v petnajstih letih odločiti za eno od variant obvoznic, odločiti se niso mogli niti za tisto, ki so jo določili še za časa Marije Terezije za graditev železnice, s predorom pod hribom, ki naj bi peljala skozi Poljansko dolino do Idrije, Vipave in dalje do Trsta.

Alpina rešuje kontejnerski prevoz preko Logatca in Rovt, kjer je še vedno kakih 5 kilometrov ozkega makadamskega cestišča, z dvema ozkima mostovima v ostrem ovinku, ki zahtavata skrbno in natančno manevriranje voznikov, kjer so včasih važni centimetri. Seveda je v zimskih razmerah ta transport nemogoč. Odsek je bil planiran za posodobitev že v več petletnih načrtih in »predvolilnih golažih« ter v ljudskih posojilih za ceste.

To je izziv na problematiko, ki se vleče že od leta 1812 dalje, od Francozov in Marije Terezije, ko so nam merili železnice po Poljanski dolini in iz Podlike preko Žirov, do Idrije, Vipave in Trsta in po dolini Idrije do Kobarida in Furlanije. Uranarji malo za šalo pravijo, da so nam danes s svojimi tehničnimi zmogljivostmi sposobni prevrtati predor iz Todraža v Rakulk, če bi bilo potrebno in mogoče še dlje do Idrije.

Ivan REVEN

Za mrliško vežico so darovali

Ob smrti Antona Nagliča — 30.000,— din svojci in prijatelji.

Anka in Rado Kavčič, Logaška c. 16, 5.000,— din

ob smrti soseda Antona Nagliča.

Peter Naglič, Logaška 19, 5.000,— din namesto cvetja ob smrti Toneta Nagliča.

Nima prostranih polj moja dolina, zlato je žito meni Alpina

Recitatorji so se izkazali

Slavnostni govornik na proslavi ob dnevu OF in prazniku dela je bil glavni direktor Alpine Tomaž Košir

Tako je zapisala Helena Podobnik v svoji pesmici, kar so povzeli tudi organizatorji letošnje prvomajske proslave in proslave ob Dnevu OF.

Proslava je bila vsa nekoliko v znaku 40-letnice Alpine; tudi nastopali so predvsem delavci, ki delajo, pojejo ali igrajo v Alpini ali v Alpininih kulturnih skupinah.

O nastopu Pihalnega orkestra Alpine ali Moškem pevskemu zboru Alpine sploh ne bi izgubljali besed, saj so nastopili kot že tolikokrat doslej na visoki ravni. Presenetili so mladi recitatorji, ki so brez posebnih izkušenj po nasvetih Helene Žakelj,

lepo popestrili program z recitalom pa tudi s priložnostnimi pesmicami — učencev osnovnih šol.

Tudi govornik Tomaž Košir, glavni direktor Alpine je spregovoril času in razmeram primerno.

Opozoril je na težave, s katerimi se danes srečuje delavski razred, kot so: velika zadolženost države, neustrezen devizni sistem, slabe izvozne spodbude z nerealnim tečajem dinarja, dalje nezaposlenost in inflacija. Vsemu temu v veliki meri botruje vse bolj razraščujoča birokracija, »ki je vzela vse preveč možnosti delavcem, da bi razpolagali z rezultati svojega dela.«

Skratka, delavski razred se mora tudi danes boriti za svoje pravice; da bo delo več vredno kot nedelo; da bo ustvarjanje prevladovalo nad delitvijo; boriti se mora za znanje, je končal Tomaž Košir.

... In odobravanje takoj zatem, pa tudi kasneje, bi moralo sprožiti praktično ravnanje — in to že danes, saj ne gre za fraze.

Nejko Podobnik

1947-1987

Ciril Erznožnik

Letošnja krajevna priznanja Osvobodilne fronte

ETIKETA ŽIRI je prejela letošnje priznanje OF za doletno uspešno delo, ki se ves čas tesno povezuje s prizadevanji kraja.

DRAGO STREL za prizadevanje v samoupravnih organih zadruga za vlogo, ki jo ima pri napredku svoje vasi in uspešno gospodarjenje na kmetiji.

KAJETAN NOVAK za 40-letno delovanje v Pihalnem orkestru Alpine.

CIRIL ERZNOŽNIK za 40-letno pevsko delovanje v različnih pevskih zborih.

ČESTITAMO!

»DELO — ŽIVLJENJE« je glasilo ALPINE, tovarne obutve Žiri, Strojarska ul. 2, n. sol. o., ki ima v svoji sestavi TOZD Proizvodnjo, TOZD Prodajo in Delovno skupnost skupnih služb. — Ureja ga uredniški odbor: Tatjana Dolenc, Nada Govekar,

Tatjana Mohorič, Anuška Kavčič, Anton Pintar, Vladimir Pivk, Nejko Podobnik, glavni in odgovorni urednik. — Izhaja mesečno, naklada 2200 izvodov. Fotografije: Brigita Zemljarič. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj